

necessitatem gratiæ ad gratiam merendam, & consequendam, ut negavit Pelagius, sed ut nostræ damnationis causam in nostram culpam reducerent; non autem in Dei voluntatem, dicebant, primò gratiam nobis dari propter aliquid meritum nostri operis libere facti, solis nature viribus elicitis, & non gratiæ; atque ita asserunt, electionem ad regnum, id est, ad gloriam non esse factam, nisi potest præscientiam huius naturalis boni usus libere arbitrii, qui piam gratiam antecedit, & aliorum deinceps meritorum etiam auxilio gratiæ eliciendorum usque ad finem vite; ergo ex relatione Prosperi Massiliensis in hoc suo dogmate non tantum loquebantur de electione ad primam gratiã, quã dixerunt, dari ex præscientia naturalis boni usus liberi arbitrii, sed etiam de prædestinatione ad regnum, id est electione ad gloriam, & ad hoc prædestinati dicebat, quos gratia vocatos dignos futuros electione, & de hac vita bono sine excessibus esse prævidit, undè hanc electionem ad gloriã volebant, esse factam nedom post præscientiam meritum ex gratia eliciendorum, sed etiam boni illius usus naturalis, quem dicebant, esse initiũ meritum primæ gratiæ, & in hoc secundo error consistebat Massiliensium, nam primus punctus, quod fuerit facta electio illa ex præscientia meritum in gratia fundatorum, nullus est error, sed in libera disputantium opinione adhuc relictus.

Deinde immèditè infra explicans, quo sensu Massilienses intellexerint, quod Aug. scripserat de vocatione electorum secundum Dei propòsitum, tum in libro de corpore, & gratia, tum in aliiis libris contra Pelagium, & quid eis displicerit in eius scriptis, ait in eo offensivos esse quod aduersus prædestinationem importaret; *Hæc propòsitum vocationis quo ante mendi in initium eligendorum, & reprobationum sit facta discretio, ut secundum quod placuit creatori, alii vasa honoris, alii vasa contumeliæ sint creati, neque reiecti, nisi industria possit intrare, neque electi, nisi negligentia possit excidere, undè tandem interebant, removeri omnem industriam, tollique virtutes, si Dei constitutio humanas præveniat voluntates, & sub hoc prædestinationis nomine fatalè quãdam induci necessitatem; ergo ex relatione Prosperi Massiliensis ita Aug. intellexerunt, ut electi, & reiecti essent discreti secundum Creatoris beneplacitũ humanas præveniens voluntates, adeoque non secundum præscientiam humanarum voluntatum. Quod autem per propòsitum vocationis intellexerint beneplacitũ Dei humanas præveniens voluntates, quo Deus quibusdam voluerit ceteris reiectis dare vitam æternã, & non tantum gratiam, patet quia propòsitum, quo alii eliguntur in vasa honoris, alii in vasa contumeliæ, discernit prædestinatos à reprobis, & salvandos à damnandis, quos nõ discernit propòsitum impliciti vocationis etiam efficacis, nisi sit secundum propòsitum, juxta phrasim Apostoli, R. 8. & 9. Tum quia ex defectu propòsitum gratiæ nemo dici potest vas contumeliæ, nisi secundum hoc vult, Deus omnes homines salvos fieri, & vasa honoris, undè & reprobis elargitur gratiã etiã efficacem pro aliquo tempore, ergo propòsitum, quod Gallis in August. displicebat, erat efficax, & absolutum decretũ gloriæ, factũ ante præscientiã meritum, ut circa quosdã non circa alios, sicut et ipsa quidã glorificatur, nõ alit. Tum quia de eo beneplacitũ, & propòsitum ibi est sermo, à quo electus nõ potest excidere, & solus absolutũ, & efficaciter electus ad gloriã excidere nequit, electi namq; tantũ ad presentem iustitiam sepe excidunt. Neq; obstat, quod Prosper loqui videatur de propòsitum vocationis, quando quidem, ut advertit Sminich. q. 8. cit. n. 506. in fine, sequentibus verbis satis explicat illud propòsitum non terminari ad solam vocationem, sed etiam ad vitam æternam, & loquitur de vocatione non quæcumque etiam efficacis, sed de vocatione secundum propòsitum dandi vitam æternam juxta phrasim Apostoli. Tum quia etiam Hilarius sua Epistola post medium significans Aug. electionem salvandorum ab ipso edociam, quam Galli non recipiebant, ait, *illud pariter non accipiunt, ut eligendorum, reiciendorum, quæ esse definitum numerum velint, atque illius sententiã expositionem non eam, quæ a se est deprompta, suscipiant, id est, ut non nisi omnes homines salvos fieri velint, & non eos tantum, qui ad sanctorum numerum pertinebant, sed omnes omnino, ut nullus habeatur exclusus*; hoc autem secundum August. est absolutum, & efficax decretum gloriæ factum circa quosdam, non circa alios, ergo ex relatione Prosperi, & Hilarii August. controversiã cum Massiliensibus de electione prædestinatorum, non tantum fuit de electione efficacis ad gratiam, sed ad gloriã.*

82. Demum propè finem Epistolæ, Prosper postulat humiliter ab Aug. solutionem, tum præsertim difficultatum, in quibus salvandus prius præsciat, quã m proponat, ac decernat eos salvare, quam difficultatem illi proponit sub his verbis. *Utrum præscientia Dei, ita secundum propòsitum maneat, ut ea ipsa, quæ sunt propòsitum, sint accipienda præscita, an per genera causarum, & species personarum ista varientur, ut quia diversæ sunt vocationes in his, qui nihil operantur, salvantur (nempe in parvulis) quasi solus Deus providereat, existere in his autem qui aliquid boni agunt*

*ri sunt (nempe in adultis) per præscientiam possit stare propòsitum, id est, an propòsitum salvandi parvulos non sit secundum præscientiam meritum, sed ex solo salvantis arbitrio, adulti verò salventur per propòsitum post operum præscientiam facti; an verò uniformiter, tam feliciter, ipsi, quam illi, id est, dividi præscientiã propòsitum temporali distinctione non possit, id est, ordine durationis, præscientia tamen quod ordine rationis sit submixta propòsitum, id est, an universali ter Deus id præsciat, quia propòsitum, & non contra, id est, id præponat, quia præsciat, ut dicebant Massilienses. Altera difficultas erat, quemadmodum per hæc prædicationem propòsitum Dei, quod fideles sunt, qui præordinati sunt ad vitam æternam, nemo eorum, qui cohortandi sunt, impediatur, nec occasione negligentie habeat, si se prædestinatos esse desperent, quemadmodum obiciebant Galli, sequi ex August. sententiã, undè constat, ex relatione Prosperi secundum Augustinũ ante propòsitum dandi fidẽ, & merito per gratiã, dari præordinationem ad vitam æternã, quæ est præordinatio, & propòsitum dandi gloriã, quod Galli egre ferebant. Ultima difficultas, quã antea dixerat ab illis obicit Aug., & cuius solutionem petit, est tandem, *illud etiam qualiter dicitur, quod retractatis priorum de hac re opinionibus, non omnium pariter venit, & una sententiã, quia propòsitum, & prædestinationem Dei secundum præscientiã receperunt, ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumeliæ fecerit, quia suum vultus, quos prævidit, & sub ipso gratiã adiutorio, in qua iustus esset voluntate, & gratiã præscit, itaque ait Prosper, Massilienses contra Aug. hanc causalem docuisse, ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumeliæ fecit, quia suum vultus, quos prævidit, ergo opposita causalis erat August. ob hoc Deus sine vultus, quos prævidit, quia alios vasa honoris, alios contumeliæ fecit. Et planè dici nequit, hic esse sermonem de propòsitum dandi gratiam primam, quia quibusdã proponitur de propòsitum facto ex eo, quod Deus finem uniuscuiusque prævidit, postquam prævisionem apud eos sequitur facti propòsitum dandi gloriã, non autem gratiam; Tum quia de tali propòsitum dandi primam gratiã frustra quereretur, & irrationabiliter, an potest debeat, ut Aug., quia finem bonum aliorum prævidit, vel è contra, cum constet, Deum propòsitum multis dare primam gratiã, & iustitiam temporalem, quorum finem bonum non prævidit. Tum quia sermo est de propòsitum, quo Deus alios facit vasa honoris, alios contumeliæ; per hæc vasa intelliguntur ordinati, vel non ordinati ad gloriã juxta phrasim Apostoli, & cũ alioquin gratiã propòsitum dare omnibus, non quibusdam tantum, omnes sunt vasa honoris, quod hoc propòsitum. Nec tandem dici potest, sermonem utriusque de propòsitum dandi gloriã sed de præscientia meritum viribus liberi arbitrii futurorum. Quamvis enim Massilienses hanc utriusque prædicationem prærequerent ad propòsitum dandi gloriã, tamen præquirebant etiã præscientiam meritum sub ipso gratiã adiutorio, ut testatur Prosper in proponenda ultima difficultate, eo quia ipsi non negabant, gratiã esse quæ absolute necessaria est ad consequendam gloriã, ut negabat Pelagius; de hoc igitur propòsitum dandi gloriã, querit Prosper, an sit in Deo ante præscientiam meritum etiam in gratia fundatorum, ut in omnibus suis libris usque illum diem scriptis docuerat Aug. vel post eorum præscientiam, ut asserunt Massilienses.**

Ex his itaque deducitur, Prosperum distinxisse questionem de merito prædestinationis primæ gratiæ à questionem de merito prædestinationis gloriæ, & rursus de merito solis viribus liberi arbitrii elicitis, & factis sub ipso gratiã adiutorio, & utriusque questionis ampliore, & clariorem postulare discussionem, ab Augustino, ut objectionibus Massiliensium occurrere posset, quia nimirum, tam gloriã quam gratiã prædestinationem ante meritum prævisionem etiam ex gratiã elictorum ab Aug. doceri, sentiebant illi, tam in libro de corpore, & gratiã tunc temporis edito, quã in reliquis pridem editis contra Pelagianos ante libros de prædestinatione sanctorum, & de bono perseverantia; undè etiam utriusque questionis distinctè respondit August. in istis ultimis libris post ceteros scriptis de prædest. & bono perseverantia, ad instantiam Prosperi, & Hilarii. Et cum isti Presules, nec in præfatis Epistolis, nec Prosper in opusculis pro doctrinã Augustinianã defensione scriptis respondendo ad objectiones Vincentianis, ad capita Gallorum, ad excerpta Genuefium, contra Collatorem, & lib. de vocatione gentium, nec denique August ipse in libris de prædest. Sanct. & bono perseverantia, quibus respondit Prospero, & Hilario super querelis Massiliensium contra ipsum, usquam, vel unquam significent, Massilienses præve esse sententiam intellexisse, nec eam; quam ei tribuebant, esse germanam Augustinianam sententiam, nõ potius ultra fateatur esse suam, ut patet cap. 1. lib. de prædest. Sanct. quod sanè negare debuisset ad sedandas tot rixas ex tali sententiã in Gallia subortas, si ejus germana non fuisset, planè nullus videtur remanere dubitandi locus, quod hæc non fuerit vera, & genuina ejus sententiã, gratuita nempe

nempe voluntate, & non ex meritis factam fuisse electionem ad gloriã eorum, qui salvantur. Ex his deducitur, rursus falsam esse communem responsum Adversariorum allatum nu. 97. ad auctoritates Aug., quod debent intelligi de sola electione ad gloriã, vel de electione ad gloriã, independentè à meritis solis nature viribus elicitis, quia de hoc tantum erat controversia inter ipsum, & Pelagianos, ac Semipelagianos; quandoquidem hoc esse falsum, constat ex præmissis examine Epistolæ Prosperi explicatis, controversiam August. cum Semipelagianis præsertim non tantum de electione ad primam gratiã, sed etiam ad gloriã, & non tantum ex puris nature meritis, sed etiam ad gloriã, & non tantum ex dictis n. 80. 81. & 82. Et quod Pennortus adducit in ejus responsonibus confirmationem ex lib. de gratiã, & lib. arb. c. 6. quod cum Pelagianis dicebat, electionem ad gloriã fieri ex meritis, si de meritis ex gratiã profectis essent locuti, ait Aug. eorum sententiam potuisse admitti, quæ verum est, quia talis assertio nõ est error, sed adhuc sub disputatione relicta, error tamen est asserere, talem electionem fieri ex meritis solis nature, ut Pelagiani dicebant; hinc tamen non sequitur, hanc fuisse Aug. sententiam, aut ob id illam approbasse, sed tantum non reprobasse, ut errorum, ait enim, *Si enim meritis nostra sic intelligerent, ut etiã ipsa dona Dei esse non cognoscerent, non esset reprobanda illa sententiã, quod si hanc sententiam veram putasset, non tantum dixisset, non esse reprobandam, sed probandam quoque & amplectendam affirmasset, quare potius ex illo loquendi modo deducitur, propòsitum sentisse licet eam non reputaverit erroneã. Quod etiam obiciebat Amicus, quod Aug. docet de electione, ait, esse certa fide tenendam, quod de electione ad gloriã dependentem ab operibus gratiæ dici non potest, parum urget; quoniam licet Aug. de utraque electione distinet cõtrã Pelagianos, & Semipelagianos, principaliter tamè disputet de electione ad primam gratiã, quod non fit ex meritis, ac etiam quando loquitur de electione ad gloriã, impugnat principaliter, quod non fit ex meritis solis nature, nam si id asseratur de meritis in gratia fundatis, ait, talem sententiam non esse reprobandam, ut erroneã, ac proinde cum inquit, quæ de electione docet esse certa fide credenda, loquitur de electione ad gloriã, vel ad gloriã ex puris meritis nature, non aut ex meritis gratiæ, & hoc satis explicuit lib. de gratiã, & lib. arb. cap. 6. cit. cum dixit, in hoc ultimo sensu electionem ad gloriã ex meritis gratiæ non esse reprobandam, ut erroneam; Et tandem, cum ait Amicus, quod ubique Aug. agit de electione prædestinatorum, vel de electione secundum propòsitum, numquam illam expressè appellat electionem ad gloriã, sed electionem ad gratiam; dico, expressè appellare electionem ad regnum, vel vitam æternã, quod idem est, ut gloriã, ut constat ex locis supra citatis, & mox citandis, neque nam appellat electionem ad gratiam, sed electionem gratiã, ut patet ex lib. de corpore, & gratiã c. 7. Multi sunt vocati, pasci verò electi, sed quoniam secundum propòsitum vocati sunt, pasci verò electi sunt per electionem gratiæ, & non per accidentem meritum suorum, ubi per electionem gratiæ intelligit gratuitam electionem, non vero electionem ad gratiam, quatenus contra electionem ad gloriã distinguitur, nam infra explicans, ad quid electi sint illi vocati secundum propòsitum, ait, *electi autem sunt ad regnandum cum Christo, & ad obtinendum regnum suum*, ut inferius magis expendemus, explorã igitur hæc communis Adversariorum evasione.*

84. Primo probatur, hanc fuisse August. sententiam ex his, quæ habet circa hæc materiam lib. de prædest. sanctorum à cap. 16. usque ad finem, etenim toto illo libro totus est in demonstranda adiutorio prædestinatione gratuita, ubi est sermo sit, loqui principaliter de prædestinatione ad primam gratiam congruã, quam negabant Pelagianis, & Semipelagianis esse gratuitam; loquitur tamè etiam de prædestinatione ad gloriã, quam pariter negabant, gratuitam esse, quod satis constat ex cap. 12. & 13. ubi probans hanc adiutorio gratuitam prædestinationem expressè gratiã prædestinationis Christi Domini, inquit cap. 15. *Sicut ergo prædestinatus est ille unus, ut caput nostrum esset, ita multi prædestinati sumus, ut membra ejus essemus, cum ergo loquatur de prædestinatione multorum, ut in textu membra Christi, & filii Dei dati Christo, planè intelligit eos, qui tales sũt secundum finalem perseverantiam, & participationem eterne hereditatis, etenim qui tantum ad tempus fidelis est, ac iustus, membrum Christi, & Filius Dei simpliciter dici non potest, sed dicitur filius perditionis, sic enim Christus Judã appellat Jo. 17. quamvis ad tempus fuerit fidelis, & iustus, quemadmodum declarat Aug. lib. de corpore, & gratiã cap. 9. ab initio dicens, *Nec nos movet, quod filius suis quibusdam Deus non dat istam perseverantiam, abijt enim, ut ita esset, sicut illis prædestinatus esset, & secundum propòsitum vocatis, qui verè sunt filii promissionis, nisi cum ipse prævidet, dicitur filii Dei, sed quoniam electi sunt impie, & in eadem impetate moriturus, non eos dicit filios Dei præscientia Dei, verum tamen est, quod cap. illo 12. Massii in sent. Tom. I.**

& 15. ab hac duplici gratuita prædestinatione excludit tantum merita nature, sic enim loquitur cap. 12. *Ubi venit ad parvulos, & ad ipsum mediatorum Dei, & bonum hominẽ Christum Jesum, omnis deficit præcedentium gratiarum Dei humanarum assertio meritum, & cap. 15. cum dixisset, non esse gratiã prædestinatos, ut membra Christi sicut, & ipse gratiã prædestinatus est caput nostrum, statim subtexit, humana huic merita conticescant, quæ perierunt per Adam, quibus verbis vult excludere sola merita nature, undè, minus acuratè hæc loca adducit Sminich. qu. 8. n. 523. in probationem nostræ sententiæ, ubi sermo est de meritis in gratia fundatis. At tamen postquam capitibus præfatis ab illa duplici prædestinatione excludit merita nature, à capitulo 16. incipit etiam excludere merita gratiæ dicens, *Vocat enim Deus prædestinatos multos filios suos, ut eos faciat membra prædestinati filii sui, non ea vocatione, quæ vocati sunt, qui noluerunt venire ad nuptias, subinde versus finem capituli electionem, de qua loquitur, appellat secundum gratiam, non secundum debitum, & tãdem declarat, loqui etiam ibi de electione ad gloriã, nam docet ibi ex Paulo Rom. 11. quod ex hac electione proveniunt dona, & vocatio Dei, loquitur ergo de electione antecedente etiam ipsam electionem ad gratiam, ex qua hæc ipsa procedat, quæ nequit esse nisi electio ad gloriã, itè declarat, loqui de tali electione, ex vi cuius nemo fide electus periclitatur, autem nemo perit, quia omne quod dedit ei pater, non perdet ex eo quæquam, hæc autem est electio ad gloriã, nam ex electis solum ad gratiam etiam congruam, & efficacem plures pereunt; tandem in fine capituli declarat, loqui de illa electione, de qua dictum est, *ex vobis exierunt, sed non erant ex vobis, nam si fuissent ex vobis, mansissent utique nobiscum, ubi duplex innuatur electio, seu discretio, altera tendens ad auxilia gratiæ, ad justificationem, & ad merita, & hæc communis est reprobis, & prædestinatis, nam Judas talem habuit electionem, & tamen exit ab eis, ita vero est prædestinatorum propria, quæ non solum est causa vocationis, justificationis, & meritum, sed etiam perseverantia usque in finem, & idè antecedit hæc omnia, & absolutum eorum prævisionem, tenditque ad objectum hæc omnia antecedens, quod aliud esse nequit, nisi gloriã, ad quam, tanquam ad finem ipsa etiam finalis perseverantia tendit, & ab ea proveniunt effectus in genere finalis causæ, undè inquit, *si fuissent ex vobis, nempe ad gloriã prædestinatis, mansissent utique nobiscum, hoc est perseverantibus; loquitur ergo manifestè Aug. in eo capite de prædestinatione ad gloriã, eamque appellat gratiã, ut am. & non secundum debitum, id est, ex prævisis meritis, & non loquitur de solis nature meritis, quæ satis excluditur in superioribus capitibus, sed de meritis gratiæ, & inquit, talem electionem horum esse causam meritum, non autem ex illis esse meritis.****

Deinde de eadem electione ad gloriã, & quidem explicitè 85. meritis etiam ex gratiã prosequitur sermonem c. 17. ubi initio capituli ait, non eliguntur, quia crederentur, sed eliguntur, ut credant, juxta illud Jo. 15. *non vos elegimus me, sed ego elegi vos; ut supra expendi exponendo secundum locum Scripturæ ad Eph. 1. elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, in qua Deus sua futura facta prævidit, electi sunt de mundo ea vocatione, quæ Deus id, quod prædestinavit, implevit, quibus verbis declarata, præscientiam meritum gratiæ post illam electionem, & prædestinationem cõsequi; Hanc verò electionem, & præscientiã meritum antecedentem, non solum esse ad gratiam, sed etiam ad gloriã, declarat immèditè post enumeratas facta, quæ Deus in illa prædestinatione præscivit dicens, *quos enim prædestinavit, ipsos & vocavit, iustificavit, & glorificavit, ergo illa electio nõ solum fuit ad gratiã vocationis, & justificationis, sed etiã ad gloriã. Denique ex vi talis electionis oriri vocationem, significat, cum dicit, *electi sunt ea vocatione, quæ Deus id, quod prædestinavit, implevit, his. n. verbis docet, vocationem esse medium ad implendum terminum, & finem prædestinationis, qui est gloriã, quia ibi appellat finem, qui non habet finem, significat etiã, ex ea oriri merita gratiæ, quod cõcludit, eligendo ergo facit divites in fide, sicut heredes regni, scilicet, n. n. est, quod quæ prædestinatos ad hæc editæ regni celestis elegit, itè facit eos divites in fide, & aliis meritis gratiæ, adeo quod hæc sit effectus illius electionis in genere causæ finalis. Deinde de hac eadẽ electione præcedente merita nature, quæ nulla sunt, & causante merita gratiæ, multa prosequitur c. 18. ut ostendat superius n. 67. declarando locũ Apostoli ad Eph. 1. & præter ibi dicta potero adhuc illa Aug. verba, *legit nos, nõ quia futuri eramus sancti, sed ut essemus, nempe certũ est, nempe manifestum est, idè quod tales eramus futuri, quia elegit ipse prædestinatus, ut tales per gratiã ejus essemus, hic clarè Aug. loquitur de electione omnino antecedente merita nature etiam in gratia fundata, & quæ sit causa nostræ futuræ sanctitatis, & quidè per prædestinationem intelligere non videtur solum decretũ gratuitum de primæ gratiæ collatione, quasi hoc decretum cõferat cum ejus executione,****

tione, quoniam sic intelligendo non bene dixerit electos, *omni benedictione in spirituali in celestibus*, ubi loquitur cū Apostolus precipua, & principalis benedictio spiritualis in celestibus est electio ad gloriam, que est principalis, & ultima dignitas, ad qua possit ordinari creatura rationalis; ergo ubi per electionem, & prædestinationem, in virtute cuius efficiunt sancti per gratia ipsius, intelligit electionem ad gloriam, & non ad primam gratiam etiam congruam, nam hæc benedictio interdum etiam reprobis comunicatur, ratione cuius sunt facti ad tempus, sed non sanctitate finali; & ea futura sanctitas per gratiam cum ea electione antecedenti comparatur, ut effectus ad suam causam finalem. Quod adhuc magis exprimit in fine capitis dicens, *ex hoc proposito eius est illa electio propria vocatio*, ubi per propositum prædestinationis, quod immediate antea memoravit, planè intelligere nequit decretum vocandi, quasi hoc decreti conferat eam ejus executione, quis enim ignoret, vocationem in tempore ab æterno Dei decreto vocandi electos pendere? hoc quidem de se patens est, & omni prorsus mysterio vacat, voluit ergo per id docere causam finalem, unde moveatur Deus ad decernendum vocare electos in tempore vocatione illa, que ab Apostolo vocatur secundum propositum, & ait, *otiri præcisè ex hoc proposito, nempe eos glorificandi, ut regnent cum Christo*, ita ut hoc sit primum omnino decretum, & causa illius; si ergo electio ad gloriam antecedit ordine intentionis decretum vocandi, multo magis antecedit merita futura, & absolutam prævisionem eorum, que sunt effectus posterioris decreti. Et quidem si semel concedatur hoc propositum, undè oritur propria electio vocatio, ut ait Aug. importare electionem antecedentem decretum vocandi, profectò esse nequit electio ad gratiam, quia hæc à vocatione incipit, que est prima gratia, ergo hæc antecedens electio est electio ad gloriam, quam Aug. inquit, esse omnino gratuitam, & non ex prævisis meritis.

86 Dices, propè finem capitis concludere Aug. in hæc verba, *Cernitis quanta manifestatio Apostolice eloqui defendatur hæc gratia, contra quam merita extolluntur humana, tanquam homo aliquid prior dei, ut retribuat ei, quibus verbis significatè videtur, tantum loqui de electione ad gratia, & excludere sola naturæ meritæ; quando etiam loqueretur de electione ad gloriam*. Respondens, satis hic, & supra n. 67. demonstratum esse, Aug. non tantum loqui de electione ad gratiam, sed etiam de electione ad gloriam, & non tantum de meritis nature, que nulla sunt, sed etiam de meritis gratiæ, que procedunt ex electione ad gloriam, *elegit ista prædestinans, ut tales per gratiam ejus essent*, & ita de utraque electione, ut potè inter se connexas, & de meritis, tam nature, que nulla sunt, quam gratiæ, loquitur toto illo libro de prædest. & sequenti de Bono persever. ut notat Suarez lib. 3. de auxiliis cap. 19. nihilominus, quia præcipua questio Augustini cum Pelagianis, & Semipelagianis erat de electione gratiæ, & de meritis nature, exaggerat, ut plurimum, & arguet argumenta, via contra electionem gratiæ ex meritis nature, hic enim erat error Semipelagianorum, quem directè impugnabat; interit tamen mentem suam quoque aperuit circa aliud punctum, quod non erat de fide, de electione ad gloriam ex meritis gratiæ prævisis, quam æquè gratuitam facit in ordine intentionis, ac ipsam electionem ad gratiam, licet non in ordine executionis; potest etiam dici, quod Aug. hoc, cit. *per hæc gratiam* promiscue intelligit, tam electionem ad gratiam, quam ad gloriam, nam hæc quoque sæpius appellat *electionem gratiæ, vel electionem ex gratia*, ut idem est, quod electio gratuita, ut magis adhuc constat ex dicendis, quatenus utramque contendit non esse ex meritis nature, ut articulum de fide, ac etiam electionem ad gloriam non esse ex prævisis meritis gratiæ, non quidem ut de fide, sed secundum opinionem magis probabilem ac extollentem magis Dei gratia super liberu arbitrii, pro qua semper stetit, ac pugnavit Augustinus.

87 Hoc idem argumentum prosequitur Aug. sequentibus capitibus usque ad finem de electione gratuita, & licet principalis semper loquatur de electione ad gratiam, ad fidem, & principaliter excludere intendat merita nature, nam hic erat error Pelagianorum, & Semipelagianorum, quem evellere satagebat, attamen per connexionem quoque agit de electione ad gloriam, an sit merè gratuita, an potius ex prævisis meritis vel pure nature, ut ajebant Pelagiani, vel etiam gratiæ; tùm etiam quia de hac quoque responderet tenebatur his libris, quandoquidem Prosper in sua Epistola de hac quoque electione ad gloriam postulat an facta esset ex prævisis meritis nature, vel saltem gratiæ, ut constat ex dictis num. 82. & planè de hac quoque electione ad gloriam se esse locutum, satis declarat cap. 20. propè finem capitis, & libri, ac etiam de meritis gratiæ, dùm ibi inquit, & pluribus Scripturæ locis probat, *Deum mirabili modo, & ineffabili inclinare prædestinatorum corda ad regnum celeste obtinendum*, & hoc totum ait, ex illa electione efficaci prædestinatoru otiri, & inter alia loca adducit superius allegatum nu. 71. *Crediderunt quotquot præordinati erant ad vitam æternam*; ergo ibi loquitur

Aug. non tantum de electione ad gratiam, sed etiam ad gloriam; & non tantum de meritis nature, que nulla sunt, sed etiam de meritis gratiæ, & inquit, talem prædestinatorum electionem causare merita gratiæ, & consequenter antecedere absolutam præscientiam meritorum, & tendere expresse, & finaliter ad regnum Celorum, scilicet gloriam, & non ad solam gratiam præcisè. Neque hic multum laborandum est ad refellendam evasionem deicentium, quod cum Aug. hic, & de corp. & gratia cap. 7. & 9. & alibi frequenter inquit, quosdam electos esse ante quæcunque merita prævisa, *ad regnandum cum Christo, vel ad regnum, vel ad vitam æternam*, intelligendum esse de electione ad gratiam, eo quia ipsa gratia in Scriptura non semel appellatur gratia Dei, & vita eterna, eo quia gratia est gloria inchoata, ac veluti semen, ac certum pignus ipsius gloriæ. Non iniqua est valdè laborandum, quandoquidem satis de se constat, hæc esse meram evasionem, & textui Aug. omnino repugnantem; etenim loco citato regnum celeste comparat cum terreno, & ait, quod fieri Deus inclinat interdum hominum corda, ut quempiam eligant ad terrenum regnum, ita quorundam corda inclinat ad obtinendum celeste, quod utroque de ipso celesti regno intelligendum est, non autem de ejus pignore.

Secundò principaliter, & adhuc magis evidenter probatur hoc idem ex lib. de Bono persever. ca. 8. propè finem, ubi sic loquitur, *ex duobus itaque parvulis originali peccato pariter obstrictis, cur iste assumat villos relinquatur, & ex duobus atque tam grandibus impiis, cur iste ita vocetur, ut vocentem sequatur, ille autem non vocetur, aut non ita vocetur, ut vocentem sequatur, inscrutabilia sunt iudicia Dei; ex duobus autem piis, cur huic imponatur perseverantia usque in finem, illi autem non donetur, in scriptura sunt iudicia Dei; illud tamen fidelibus debet esse certissimè, hæc esse ex prædestinatis, illa non esse, nam si fuisset ex nobis, ait unus prædestinatorum S. Jo. Ep. c. 2. manifestis utique nobiscum, & subdit Aug. nonne verique vocati fuerant, & vocantem secuti, utriusque ex impiis iustificati, & per lavacrum regenerationis utriusque renovati; sed hic hoc audiet ille S. Jo. respondere, post, & dicere, *vera sunt hæc secundum hæc omnia ex nobis erant, verum tamen secundum aliam quandam discretionem non erant ex nobis, nam si fuisset ex nobis, manifestis utique nobiscum; quænam est tandem ista discretio? patet libri Dei, clamat Scriptura divina, non erant ex eis, quia non erant secundum propositum vocati, non erant in Christo electi ante constitutionem mundi, non erant in eo sortem consecuti, non erant prædestinati secundum propositum ejus, qui universa operatur, nam si hoc esset, illis essent, & cū illis sine dubitatione manifestis, in hoc textu duo consideranda sunt, que maxime faciunt ad rem nostram, primum est, quod ait, *inscrutabilia iudicia Dei* de duobus piis, que hic salvetur, & non ille, quæm in primo casu de duobus infantibus, & namque nulla alia esse electio ad gloriam, quam ex meritis, & potè absolutam eorū prævisionem, plenè re, & contra se haberet, quod inscrutabilia essent iudicia Dei in casu de duobus infantibus quæ in alio de duobus adultis piis, nã in his causis facillimè reddi posset ex meritis prævisis, nempe quod unus salvetur, quia in fine vite inventus est cum meritis, alter vero cum demeritis, & idè damnatur; quod de infantibus minime dici potest, qui nihil boni aut mali egerunt, sed inventi sunt omnino pures, ambo, scilicet sine ullis propriis meritis, vel demeritis, & ambo in peccato originali, idè in infantibus essent utique; inscrutabilia Dei iudicia, quæ in adultis piis; cùm ergo Aug. dicat, in his inscrutabilia esse Dei iudicia, planè electionis unius ad finale perseverantiam, & consequenter ad gloriam poni debet sola divina voluntas, que licet etiam ponatur sola causa electionis unius infantis præ alio, tamen quia libertas ejus magis apparet in casu de adultis piis, idè in isto casu iudicia Dei dicuntur inscrutabilia, quàm in primo de infantibus. Alterum est, quod reddens causam certissimè disquirantia duorum piorum, cum unus salvetur, damnetur alter; ait, quia unus est ex prædestinatis, non alter, quæ appellat, *aliam quandam discretionem*, veluti omnino primam, quibus verbis duplicem fecerunt discretionem, unam tendentem ad auxilia gratiæ, ad iustificationem, & merita; que erat communis duobus piis, tam prædestinato, quam reprobis, de qua dicit, *Secundum hæc omnia erant ex nobis*; alteram verò prædestinatorum propriam, que tanquam causa assignatur non solum vocationis, iustificationis, & meritum, sed etiam perseverantiam usque in finem, & si queras, *quænam tandem est ista discretio?* respondet, quia hic est prædestinatus, & non ille; ergo ante omnem electionem gratiæ, & absolutam meritum præscientiam admittit Aug. in Deo electionem ad gloriam, juxta quam unus est ex nobis, scilicet ex prædestinatis, non verò alter.**

Dices, August. hoc loquendum modò solum velle, quod perseverantiam illis tantum concedat Deus in tempore, quibus ab æterno eam dare decrevit, ita ut solum cõlerat decretum dadi perseverantiam cum ejus executione, nõ autem significare velit aliud decretum antecedens in Deo, ex quo oritur decreti dandi

dandi perseverantiam. Contra hæc evasionem, primò recurrit argumentum superius factum n. 63. quod ædem sunt difficultates de electione ad perseverantiam finale, ac de electione ad gloriam; & deinde quia juxta hæc evasionem sensus esset, quod perseveraret usque in finem, quibus gratia perseverandi decreta est; hoc autem nõ dicit Aug. imò alioerim adhuc assignat causam ipsius decreti dandi perseverantiam, & illam ulterioerè adhuc assignat discretionem, quia sunt prædestinati secundum propositum ejus; qui universa operatur, quam etiam assignavit de corp. & gratia c. 7. nam rationem ibi vestigans, cur Deus decretat huic dare bonum perseverantiæ, & non illi, assignat hæc eandem discretionem ab originali damnatione. Tùm quia juxta hæc explicationem opus non fuisset Augustino ulterius anxie querere, *quænam tandem esset ista discretio*, erat enim in promptu responso, illos non mansisse nobiscum, quia non erat à Deo decretum, ut essent ex manentibus, & perseverantibus usque in finem, & hoc decretum discernerebat inter illos, & nos; quod licet verum sit, omni tamen mysterio caret, neque hæc rationem, & discretionem intendit assignare inter perseverantes, & non perseverantes, quod hunc vult perseverare, non illum, sed alioerim, adhuc, & priorem voluit assignare, mysterio plenam, & prorsus inscrutabilem, nempe quod aliis gloriam æternam destinaverit, & exinde perseverantibus quoque finalem, non verò aliis, cuius alioerim, & ulterioer ratio assignari non potest; Tùm tandem quia juxta hæc explicationem sensus propositus, si fuisset ex nobis, manifestis utique nobiscum, esset hic, si Deus voluisset, illos esse ex nobis perseverantibus, perseverantibus, qui sensus omni prorsus mysterio vacat, nec tantum fecerunt importatè, quantum exaggerat Aug. ut pronuntiatum ab Apostolo, qui de peccatore Domini illud biberat.

Confirmatur idipsum ex c. 14. ejusdem libri, ubi cum dixisset, quod sit in Tyro, & Sidone factæ essent virtutes, que factæ sunt apud Judæos, & reddidit, & in cilicio penitentiam egissent, querens deinde, cur Tyrii ad mortem nõ essent viderent signa, & cur Judæi non datum esset ad credendum vult signis, respondet *quia Dei alioer iudicio à perditionis massa non erant gratia prædestinatione discreti, & quia prædestinati non erant ab eo, cuius inscrutabilia sunt iudicia, & irrefragabilis via*; semper ergo August., & continuata phrasi cum Apostolo ante vocationem, & fidem, & alia quæcunque merita proponit efficacem Dei electionem ad gloriam, quod appellat propositum, & ait, esse primariam discretionem à massa perditionis, & propter hunc finem atque prædestinatis preparati media gratiæ, que cum ipso infallibiliter habeant connexionem, quate ratio, que illi credant, & usque in finem perseverent, & non illi, non solum esset, quia Deus eis prædestinavit gloriam, ac vitam æternam, ac verò tanquam media ad illam consequendam. Hoc autem suadet, quia ut docet idem Aug. lib. de corp. & gratia cap. 9. ab initio citatus supra n. 84. non censetur simpliciter discretus à massa perditionis, qui solum discretus est secundum temporalem iustitiam, quæ quomodo Judas ad tempus habuit, & tamen adhuc dicitur simpliciter *filius perditionis* à Christo Jo. 17. sicut neque est contra dicendus est filius perditionis simpliciter, qui in æternum non maneat in massa damnatorum, etiam si secundum præsentem iustitiam interdum in ea maneat ad tempus, sed talis est simpliciter filius electionis, & filius Dei; ergo per hæc discretionem non intelligit eam August. qua fidelis discretur ab infidelibus, & iustus ab in iusto, sed qua discretur prædestinatus à reprobis, & filius perditionis à filio electionis. Tùm quia si solum loqueretur August. de separatione à massa perditionis per fidem etiam iustificationem, ut arguit S. m. sensus Aug. esset, idè Tyriis, atque Sidoniis non esse, datum, ut crederent; & undè crederent, quia Deus non decrevit illis hoc dare, seu non decrevit illos facere fideles, & iustos, quod planè nullam meretur admittentem, ut rei abditissimè, qualem facit Aug. cum nihil factum sit, quàm intelligere, idè Deum quidpiam non facere, quia facere non vult; non solum ergo id voluit inuenire Aug. sed etiam rationem talis decreti intendit reddere, quare scilicet decrevit eis non dare fidem, ac vocationem efficacem, & ratio est (inquit) *quia prædestinati non erant ab eo, ergo non omnem electionem gratiæ, & absolutam meritum præscientiam admittit Aug. electionem ad gloriam, & discretionem à massa perditionis, in qua multi iuste teliati sunt, & facti vasa contumelie, alii verò misericorditer liberati, & facti vasa honoris, & gloriæ*.

91 Tertiò adhuc evidentiùs id docet Aug. lib. de corp. & gratia cap. 7. ubi ex instructo docet, ut Suarez advertit lib. 3. de auxiliis c. 10. n. 11. tam vocationem congruam, quam ipsam finalem perseverantiam in gratuita electione ad gloriam primam habere radicem, & quia locus iste pro nostra sententia valdè est conspicuus, expendendus est quoad singulas sententias; itaque loquens ibi Aug. de causa discretionis electorum à massa per-

ditionis, inquit, *discreuntur autè non meritis suis, sed per gratia mediatoris*, hæc verò discretio facta esse debet ante electionem ad gratiam, seu decretum dandi gratiam, quia multis datur gratia, & iustificatio, qui tamen prædestinati non sunt, nec à massa perditionis discreti, si ergo talis discretio fit per aliquod propositum, sine meritis prævisis à Deo factum, & hoc nequit esse propositum dandi gloriam, ut clarissè exprimit Aug. sequentibus verbis, *quicunque ergo ab illa originali damnatione ista divine gratiæ largitate sunt discreti, non est dubium, quod procuratur eis audiendum Evangelium, & cum audiunt, credunt, & in fide, que per dilectionem operatur, usque in finem perseverant*; igitur per Aug. inter prædestinatos, & reprobos aliqua discretio facta est, ex qua procedit, tanquã à radice ipsa congrua vocatione, & finalis perseverantia, & hæc discretio fieri non potest, nisi per aliquam præelectionem, unde declarat subdens, *hæc omnia operatur in eos, qui vasa misericordie operatus est eos, qui, & elegit eos in filios suos ante constitutionem mundi per electionem gratiæ*, ubi per electionem gratiæ non intelligit electionem ad gratia, quatenus contra electionem ad gloriam fecerunt, sed intelligit electionem gratuitam, & sine meritis, ut statim se explicat, *profectò electi sunt per electionem gratiæ, non præcedentium meritum suorum*; inferius verò declarat ad quid fuerint electi, ait, *electi sunt ad regnandum cum Christo, & rursum, illos elegit ad obtinendum regnum suum, quod factum vocat regnum electorum, & in fine capitis beatam vitam*; clarè ergo August. hic docet electionem ad gloriam ante prævisi merita.

Respondet Pennottus lib. 6. cap. 3. n. 4. tripliciter, primò ex-
plicari posse de electione ad gratiam, eo quia gratia in Scriptura regnum sæpe appellatur, & vita æterna, quatenus esse gloria inchoata, & certu pignus æternæ vitæ, pro quo affert multa Scripturæ loca; Deinde concedit Aug. hoc loco loqui de excludenda ad gloriam, eamque dicere, gratis fuisse factam ad excludenda merita nature, non gratiæ, & hæc ait, germanam esse illius loci intelligentiam. Tandem Aug. in hoc lib. de corp. & gratia sæpius loqui de electione in abstracto ab hac, & illa, atque idè exponendum esse, ut res ipsa postulat, de qua sermo habetur, ita ut, cū m dicitur, quod electio facta est sine meritis, verba intelligantur de electione ad gratiam, & cū m dicitur, factam esse ex meritis, intelligantur de electione ad gloriam. Sed licet tres evasiones ex ipso Aug. contextu simul præcluduntur, ubi per *regnum suum* satis se explicat non intelligere gratiam Dei, sed *regnum electorum*, ac ipsam beatam vitam, quod adhuc expressè declarat c. 12. ejusdem libri cetera principium, ubi regnū manifestè fecerit ab ipsa gratia etiã finalis perseverantia dicens *nunc verò sanctis in regno Dei per gratia Dei prædestinati in regnum; ergo m ille explicatur Aug. de regno gratiæ in his locis, quod etiam adhuc clarissè exprimit cap. 13. sequenti ante medium numerus ergo Sanctorum per Dei gratia, Dei regno prædestinatus donata sibi etiam usque in finem perseverantia illuc integer perducatur, & sine sine beatissimus servabitur*, què loci alius expendo infra num. 181. Secunda responso majus habet veritatis specimen quia negari non potest, D. Aug. contra Pelagianos excludere ab electione ad gloria nature merita, quod ultro nos quoque concedimus, sed negamus, loc. superius citatis nõ excludere quoque merita gratiæ, inquit enim, electionem ad regnū ita præcedere electione ad gloria, ut ea sit prima radix, tùm cõgruè vocationis, cū ipsius finalis perseverantia, & omnium deniq; meritum ex gratia profectorum; ergo non tantum ab electione ad gloriam excludit nature merita, que nulla sunt, sed etiã merita gratiæ, quorum atque ipsam esse primariã radicem, & hoc satis patet ex ipso Aug. verbis jam relatis, adeo quod omnino voluntariè dicitur, quod excludat sola nature merita; Tertia tandè responso etiam corruit, quoniam cum Aug. etiam loquitur de electione sine meritis facta multoties verba ipsa indicant ipsi, nedum loqui de electione ad gratiam, sed etiam ad gloriam; hoc tamè in illa eadem pagina n. 2. valdè nos redarguit, quod si Aug. interdum dixit, electionem ad gloriam esse ex meritis factã ipsi dicamus, esse locuti de ordine executionis, non intentionis ubi in Aug. (inquit) hæc distinctio duplicis ordinis inveniunt, docent illi ubi ista refugia illis aperiat; sed quis nõ videt, hæc redargutionem posse in ipsum retorqueri in hæc tertia solutio, nequã invenit ipse in August. hæc distinctio electionis ad gratiam, & ad gloriam in abstracto, & concreto quis non videt hoc quoque merum esse effugium ad illudenda loca, in quibus clarè dicit electionem ad gloriam ante merita esse factam, obstat ipse, ubi Aug. hæc refugia illi aperiat; hoc tamen effugium juvare non potest, quia loca adducta non loquuntur de electione in abstracto, sed explicitè, & determinatè ad regnum, ad gloriam, ad beatam vitam, ut constat ex verbis adductis.

Respondet Amicus sec. 4. cit. n. 118. locum adductum intelligendum esse de electione ad gratia efficaci, quæ, quia simul est

virtutis, & inchoata electio ad gloriam dicuntur ad eam prædestinati electi ad regnandum cum Christo; tunc quia neque hic neque alibi utitur unquam Aug. nomine electionis ad gloriam, quia expressè, & signatè hanc electionem eo loco appellat electionem ad gratiam. dum ait, *electi sunt per electionem gratie, non præcedentium meritorum suorum*. Tum quia tales electos ait, esse dictos ab ipsa massa perditionis, gratie largitate, & præscientia, si autem per electionem intellexisset electionem ad gloriam, profecto ille non dixisset, discerni præscientia, & gratie largitate, sed potius voluntate, & electione ad gloriam, que præscientiam, & gratie largitatem antecedit, & primò ac principaliter prædestinatos à massa perditionis discernit. Verum supra n. 80. & sequens clarè ostendit, quod est ex relatione Prosperi, & Hilarii non solum habuisse Aug. cum Massilensibus questionem de electione ad gratiam, sed etiam de electione ad gloriam, & hoc tam ex meritis nature, que semper excludit, tanquam in fide errorem, quam ex meritis gratie, que excludit, non tanquam errorem, sed ut opinionè minus probabilem, atque idè de utraque electione, & de meritis utriusque generis distinctas Prospero proposuit Aug. dissolventis quæst. ut patet n. 82. & quidem August. contra Pelagium, & ejus reliquias disputantem discussisset non solum præcipuum punctum ad fidem spectans, quod nec electio ad gratiam, nec ad gloriam esset ex meritis nature, sed alias quoque subtiliores quæst. ad Theologiam pertinentes testatur B. Celestinus Papa in fine sue epist. ad Gallos dicens, *profundiores verò, difficilesque partes incurrunt quæst. quas latius pertractant, qui hæreticis resistunt*. loquitur de Aug. sicut non audemus contemnere, ita non necesse habemus astruere, ex quo constat, omnino irivolunt esse, quoad ad eò frequenter, & ad denter Vafquez, & ejus bilateros inculcant, August. semper esse locum de electione ad gratiam, & ex meritis pure nature, quia de hoc solum puncto quæst. habuit cù Pelagio, ejusque reliquias, nam tractando controversias de fide cum Hæreticis consequenter multa docet, & tractat purè scholastica, que cum illis connexa sunt, quamvis non sint ita directè intentæ, & talis est quæstio, in qua versatur, atque idè falsum est, neque hic, neque alibi locum esse de electione ad gloriam, & quamvis non sit hoc nomine usus, tamen alia adhibita synonima eam appellans electionem ad regnum, ad vitam æternam, ad beatam vitam, & c. idicidulum est facere quæstio, de nomine gloria, ubi constat de re.

24 Nec etiam sufficit dicere, quod per electionem ad regnandum cum Christo intelligit Aug. electionem ad gratiam efficacem, que simul est virtualis electio ad gloriam, ac prout idè ad eam prædestinati dicitur electi ad regnandum cum Christo. Hoc enim nec consonat verbis Aug. nec rationi, non quidem verbis Aug. nam ipse expressè ponit formalem electionem ad regni Cælorum, voluntatem efficacem salvandi, & electionem uti credunt, item loquitur de se electione, per quam Deus discernit prædestinatos à massa perditionis ad prædestinatos per hanc electionem ad gratiam efficacem non delecturum à massa perditionis, nisi sit gratia efficacis finalis; cum illa ad tempus possit etiam reprobis convenire; ergo loquitur de electione ad gloriam, per quam omnino primò prædestinati à massa perditionis sunt discreti, nec etiam consonat rationi, nam voluntas finis in eo præsertim, qui perfectè operatur, non est virtualis, sed expressa, & formalis, & idè cum Deus dat vocationem congruam, ut homo credat, jam fides est finis talis vocationis, & justificatio est finis hujus congrua vocationis, & glorificatio est finis auxilii congrui ad perseverandum; ergo voluntas talis finis non est virtualis tantum, sed formalis, & expressa, & secundum rationem prior. Quod verò ait Aug. *electi sunt per electionem gratie*, jam explicatū est per hoc intelligere electionem gratitatem, ut ipsemet explicat, nō autè electionem ad ipsam gratiam, eum inferius se explicat de electione ad regnum, ad beatam vitam, hoc est, ad gloriam. Cùm tandem id confirmat Amicus, quia Aug. ait, tales electos esse discretos à massa perditionis gratie largitate, & præscientia, gratie largitatem utique ibi memorat Aug. que particula idè facit significativam, nempe electionem gratitatem, tunc quia etiam gloria ab ipso interdum gratia nominatur, quatenus ad eam gratia eligimur, & eam tanquam præmium consequimur ad huc per gratiam, & merita; que sunt sua dona; præscientia tamen nullo pacto ibi uominatur ab Aug. sed ponitur, vel potius imponitur ab Amico, sed quidem minus cautè, eo quia si loquitur ibi de electione ad gratiam, ut ipse contendit, ex præscientia meritorum planè esse non potest, quia gratia nulla supponit merita, alioquin gratia non esset. Poterat Amicus magis fundatè, & candidè urgere, quod postquā dixit Aug. *electi sunt per electionem gratie*, statim subdit, *si autem gratia jam nō ex operibus alioquin jam gratia nō esset gratia*, quod de gratia intelligi debet, que nullo modo pendet à meritis, ac prout de gratia potest dicitur distinguatur à gloria. Verum jam dixi, Aug. & hic & alibi de utraque electione mixtum agens, quia sunt invicè, & per se connexa, & utraque ait, fieri nisi prævijs meritis, quod de

electione ad gratiam simpliciter, & absolute intelligendum est tam scilicet in ordine intentionis, quam executionis, de electione verò ad gloriam intelligendum est tantum in ordine intentionis, ut infra dicemus. Sed de mente Aug. in eo loco rursus dicam inferius n. 189.

Deinde ut prosequamur, & probemus idem Aug. institutum ex ceteris capitibus, cap. 8. ejusdem libri de corp. & gratia comparat electionem ad gloriam ad vitam æternam cum electione parvulorum, & utramque docet esse æque inscrutabilem, & admirabilem; sed parvulorum electio est adeò inscrutabilis, ut neque ex liberi arbitrii, neque ex gratie meritis ratio ejus reddi possit; eandem ergo inscrutabilitatem electio ad gloriam sibi vindicat secundum Aug. Doct. quam comparationem sepius repetit, & urget Aug. contra Semipelagianos lib. de præd. Sanct. & bono persever. ut potè quæ illis valde inestata erat, ut refert Hil. in sua ad Aug. epistola dicens, *parvulorum autem causam ad exemplum majorum non patiuntur adferri*, idè quæ varias nitebantur afferre disparitates. Rursus cap. 10. idem prosequens argumentum inquit, *hi ergo Christo intelliguntur dari, qui ordinati sunt in vitam æternam, ipsi sunt illi prædestinati*, & secundum propositum præordinati, quorum nullus perit, ac per hoc nullus ex bono in malum mutatus fuit hanc vitam, quando sic est ordinatus, & idè Christo datus, ut non pereat, ut habeat vitam æternam, quibus verbis docet, voluntatè dandi donū perseverantiam provenire ex eorum, qui perseverant, electione ad vitam æternam, quam doctrinam quoque habet cap. 7. cit. per totum, imò toto libro de corp. & gratia, & bono perseverantia; ergo apud Aug. prior est hanc electio, quam voluntas dandi perseverantiam donum, & feriem aliorum auxiliorū precedentiū. Tandem cap. 10. 11. 12. 14. ejusdem libri, & alibi passim ad gratiam, ac Dei misericordiam pertinere docet, quod Deus aliquos eruit à massa perditionis, illos ad vitam æternam ordinando, reiectione verò aliorum ab hujus vitæ participatione esse opus judicii, atque justitiæ; at si electio ad vitam æternam esset ex prævijs meritis, jam esset quoque opus divine justitiæ, & non tantum misericordiam; idè enim inquit Aug. ad justum judicium pertinet, quod alios reiciat, qui ex prævijs demeritis eos reprobant; ergo si alios idicidè liberat, qui eorum prævidet merita, ad justitiā quoque id pertinet. Tum quia non bene dicentur prædestinati sepe, & absolute *vasa misericordie*, hoc est, ex vi misericordiosissimi discretiois à massa perditionis ad gloriam ordinati, sed potius deberent dici *vasa justitiæ*, hoc est, tales, ut nisi justè ex meritis reddi debeat merces, & corona gloriæ à Deo justo judice; & quidem nomine discretiois, & liberationis à massa perditionis non intelligit Aug. solum liberationem per justitiam temporalem, quia liberi dicuntur etiam reprobi, sed etiam perfectam, & consummatam liberationem per æternam justitiam & gloriam, sic etiam loquitur Hypoën. 6. circa medium ubi ait, *de damnablei humani generis massa Deum præscivisse misericordiam, non meritis, quos prædestinavit ad vitam*.

Quæst hoc ipsum docet lib. de fide ad Petrum c. 3. post medium ubi sic loquitur de prædestinatis, *illi qui Christo regnabunt, quos Deus gratuita bonitate sua prædestinavit ad regnum, quia enim tales prædestinatio præparavit, ut regno digni essent, præparavit utique secundum propositum vocandos ut obediant, præparavit justificandos, ut accepta gratuita redè credant, & bene vivant, præparavit etiam glorificandos, ut Christi coheredes efficiantur regni Cælorum sine fine possideant*. Hoc indubiè loquitur de electione ad gloriam, de qua immediate antè locutus erat, & quidem de tali electione ita loquitur, ut sit causa, & ratio, ut prædestinati obediant vocationi, redè credat, & bene vivat, que sunt merita glorificandoti; non ergo prævisio meritorū etiam ex gratia est ratio eligendi ad gloriam, sed è contrà electio ad gloriam est ratio habendi, & prævidendi merita; quibus electi gratiam consequuntur. Nec refert, quod liber ille de fide ad Petrum non dicitur esse August. sed Fulgentii, ut probat Bellar. lib. de Scripturis Ecclesiasticis; constat enim tam Prosperum in Gallia, quàm Fulgentium in Africa de hac materia nihil profusus scripsisse diversum ab illis, quæ à Magist. Aug. didicent, ut ait Fasol. loc. cit. atque idè verba illa accipienda sunt, perinde ac si essent ipsius Aug. Tandem Aug. locis omnibus hactenus citatis docet electos vocari secundum propositum; igitur in ejus doctrina Dei propositum præcedit vocationem, sed hoc propositum non est aliud, quam ipsi voluntas Dei eligendi ad gloriam, à qua originatur voluntas congruè vocandi, ergo &c.

Respondet Amicus loc. cit. negando minore, nam in doctrina August. propositum est idem, quòd electionem ad gratiam efficacem, vel mediocriter in doctrina Augustini verfatò constat. Hoc tamè omnino falsum est, nec dici potest, nisi à mediocriter verfatò in August. doctrina, nam electio ad gratiam efficacem in eo sensu, quo quis infallibiliter respondet, non est electio secundum propositum in sensu Pauli, & Augustini, ut contendit Amicus num. 112. & 119. sed est electio de gratiam efficacem saltem finalem, vel melius ad gloriam ipsam, quando-

doquidem electio ad gratiam efficacem solum ad tempus, in quo quis infallibiliter respondet, communis est etiam reprobis ex dictis n. 67. & planè in hoc sensu hoc propositum declarat Prosper ad mentem Aug. in ea sua epist. dum inquit, secundum Aug. Dei propositum esse, *quo fideles sunt, qui præordinati sunt ad vitam æternam*. Imò propositum Dei, quòd dicitur, soli electi vocati, non dicere electionem ad solam gratiam efficacem, quo quis infallibiliter respondet, ut ait Amicus, discretè docet Aug. de corp. & gratia c. 7. cit. post mediū dicens, *quicumque enim electi sine dubio etiam vocati, non autè que unque vocati consequenter electi, illi ergo electi, ut sepe dictū est, qui secundum propositum vocati, quibus verbis manifestè distinguit decretū, & propositum vocandi à decreto, & propositum, quòd eliguntur prædestinati, & hoc secundum docet esse causam primò, non primium secundū, & hoc verè est illud propositum, secundū quòd à Paulo, & Aug. dicitur vocari prædestinati, id est secundum propositum salvandi; nem verò secundū propositum vocandi etiam reprobi vocantur, ac etiam interdū efficaciter, & congruè sicut respondens, ac consequenter prædestinati forent, sed propriū est prædestinatorū tantum vocari tali vocatione efficaci, & accommodata alteri priori efficaci, multis iustos glorificanti, quod adhuc magis infirmiter declarat dicens, *multos iustos efficaciter vocari, qui tamen non perseverat usque in finem, & damnantur, quia licet sint efficaciter vocati, non tamen secundum propositum, quia nimiriū talis efficax vocatio non est protecta ex propositum primo salvandi absolute, & efficaciter, non enim inquit verus finis c. 1.* sunt à massa illa perditionis præscientiæ Dei, & prædestinatione discreti, & idè nec secundū propositum vocati, ac per hoc nec electi.*

27 Quinto probatur adhuc ex alijs Patribus ejusdem August. doctrinæ sectatoribus, potius tamen verò ex Prospero, & Fulgentio accerrimis ejusdem defensoribus; & quidem Prosper in responsionibus ad capitula Galorum c. 7. expressè habet, quod præordinata in Christo electio dat misericorditer perseverantiam in bono illi, que ad finem electis, quos Deus à filijs perditionis prædestinatione discreti, que est idem Aug. doctrina locis omnibus supra citatis; ergo colligitur, quod si hanc electio facta est misericorditer, ergo absque illis meritis, & si ex illius dat electis perseverantiam usque in finem; ergo facta est antè prævisionem absolutam meritorum usque in finem; tandem si Deus prædestinatos à filijs perditionis discreti, per hanc electionem, ergo electio non tantum ad gratiam, sed ad finalem quoque etiam gloriæ salutem. Et ex hoc probat etiam è contrà, quate aliquibus non det perseverantiam, quia inquit, *quomodo habere eos præordinata in Christo electio, cum dubium non sit, donum Dei esse perseverantiam in bono illi, que ad finem, quam ipsos eo ipso, quod non perseveraverunt, non habuisse, manifestum est*; quibus verbis expressè docet, perseverantiam ex præordinata ad vitam æternam electione provenire, atque idè qui tale donum non habent, censendos esse non fuisse antècedenter ad vitam æternam præordinatos. Neque dicat Prosper, loqui non de præordinata electione ad vitam æternam, sed ad ipsam perseverantiam; quandoquidem tunc sensus esset, eos non habuisse donū perseverantiam, quia Deus non decrevit hoc illi dare, qui sensus esset omnino ridiculus, & frustratorius, quia hæretici, contrà quoque disputabant, non negant omnia, que sunt in tempore, decreto Dei pendere, nec negant, idè aliquos non accipere perseverantiam, quia Deus non decrevit eam dare, sed negabant, hoc decretum humanas prevenire voluntates, & ex prævijs meritis non pèdere, sed ex absoluta, & libera voluntate alios salvandi, alios non salvandi, ut idem Prosper fatetur in ea sua ad Aug. epist. Et in eodem lib. c. 16. prop. 3. ait, *qui salvantur, idè salvos esse, quia illos voluit Deus salvos fieri, & qui perierunt, idè perire, quia perire meruerunt*, quod repetit in responsione ad objectiones Vincentianas c. 2. dicens, *quod multi perierunt, perierunt, ut est meritum, quòd multi salvantur, salvantur, est donum, que oppositio ut veritas sit, & accommodata, ita debet intelligi, ut quemadmodum perierunt meritum est præcisa causa, quod perierunt, ita quòd multi salvantur, præcisa causa est salvantis donum, & gratuita voluntas, quod etiam secundum ordinem intentionis intelligendum est, alioquin secundum ordinem executionis salvandum quoque est meritum, quòd salvantur; Quare in priori sententiæ dicitur inquit, idè, qui salvantur, salvos fieri, quia illos voluit Deus salvos fieri, non debet intelligi tantum secundum ordinem causalitatis inter executionem temporalem, & decretum æternum, sed etiam secundum ordinem causalitatis inter decretū illud, & rationem talis decreti, uti capitur, eum inquit, qui perierunt, idè perire, quia perire meruerunt; ubi non tantum indicat executionem decreti reprobationis, sed etiam rationem, & causam, quare sèus totius illius sententiæ est, quòd licet ratio decernit de perditionem perirentibus præscientia meritorum malorum, ratio tamen decernendi salutem his, qui salvantur, non sit præscientia meritorum bonorum, sed gratuita Dei bonitas, & misericordia, ut bene explicat Smilinc. cit. n. 53. ubi alia plura affert ex Prospero testimonia apud eum videnda.*

Matri in sent. Tom. I.

Deinde Fulgentius idem quoque sentit lib. 1. ad Monimum c. 13. ubi potius, sicut voluit, prædestinare quosdam ad gloriam, quosdam ad penam, sed quos prædestinavit ad gloriam, prædestinavit ad culpam, ubi expressè duas in Deo distinguit prædestinationes, five electiones quarum una ut prior sit ratio, & causaliter, ut posterioris, & quidem prior sit prædestinatio ad gloriam, posterior verò, velut effectus illius, sit prædestinatio ad justitiam, & gratiam, adeò quod relativum quos non tantum faciat sensum specificativum, sed etiam reduplicativum; ratio est, quia ut notat Smilinc. n. 537. Fulgentius toto illo libro docere intendit, quòd non sit consequens ex eo, quòd Deus quosdam prædestinat ad penam, etiam prædestinare ipsos ad culpam, adeò ut omnino neget Fulgentius, illam prædestinationem esse rationem, & causam istius; ergo cum opposito modo dicat, Deum prædestinare ad justitiam, quos prædestinavit ad gloriam, sentit idè illos prædestinari ad justitiam, quia sicut prædestinati ad gloriam; & lib. de incarnat. & gratia Christi c. 31. circa finem ait, *Deus prædestinatione sua, & donum illuminationis ad credendum, & donum perseverantia ad proficiendum, & permanendum, & donum glorificationis ad regnandum, quibus dare voluit, & præparavit, ubi tria dona distinguit, gratia, perseverantia, & glorificationis, que omnia inquit, ex prædestinatione ad gloriam procedere, & donum glorificationis in solam referens prædestinationem, planè significat, ad illud principaliter, & per se primò divinam terminat prædestinationem, ad alia verò duo secundario tantum terminari, & consequenter propter illud, & quidem quòd per prædestinationem intelligit electionem ad gloriam, & non ad gratiam primam, neque ad gratiam perseverantiam, idè patet, quia preparatio ad gratiam, & ad perseverantiam à prædestinatione ipsa distinguit, & inquit, preparatio illorum donorū ex prædestinatione ipsa procedere, tunc quia de prædestinatione ad gloriam loqui colligitur ex verbis immediate sequentibus, ubi loquens de electis inquit, *quos Deus in Christo ante mundi constitutionem gratis elegit, & prædestinavit ad regnum*.*

Postremò probatur ex Conc. Valentino sub Romano Imperatore anno 825. tempore Benedicti tertii celebrato ubi c. 3. dicitur, *Fidenter fatemur, prædestinationem electorū ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem, in electione, tamen salvandorū Dei misericordiam, procedere meritis bonis, in damnatione autem peritorū meritorum malum procedere iustis Dei iudiciis*, ubi clarissè notat, sententiam favere non poterat. R. Respondet Pennotus lib. 6. c. 24. in fine doctrinam illius Concilii de divina prædestinatione sumptam fuisse ex Aug., quare nihil amplius docet, quàm ille nempe prædestinationem ad gratiam omnia merita nostra absolute prævenire; in electione verò ad gloriam electionis Dei misericordiam procedere nostra merita, quatenus licet electio ad gloriam sit ex prævijs meritis, ipsa tamen merita Dei gratia præcedit, ex qua necesse est, illa pulsat; quæ solutio etiam affert Saxius q. 3. cit. art. 3. dicens, *procedere quidem misericordiam meritum bonum nostrum, aut Concilium atque non prævisionem meriti boni*. Hac tamen expositio verbi, ac intentioni Concilii manifestè repugnat, nam ibi clarè loquitur non de electione ad gratiam, sed ad gloriam, quandoquidem ad eam opponit damnationem; sicut ergo damnatio peritorū idè ad æternum supplicium, ita electio salvandorū idè ad vitam æternam, & sicut illam dicit, merita mala prævijs subsequi, ita istam ait, bona merita prævijs præcedere, adeò quòd ex vi verborum Conc. divina misericordia non tantum præcedat merita nostra futura, sed etiā electionem ipsam ad talia merita, ut sensus Concilii sit, prædestinationem electorū ad vitam esse priorè nostris meritis, prædestinationem verò impiorum ad penam esse post illorū demerita. Tum quia si fectio ibi esset de prædestinatione tantum ad merita nostra bona, & ad auxilia efficiacia prædestinationis præstita, in hoc sensu etiam impiorum reprobatio negativè idè, negatio auxiliorum efficacium, esset ante eorum demerita, ut infra dicemus. Nec etiam dici potest, sermone esse de prædestinatione, idè volitione inefficaci dandi gloriam, quoniam talis electio inefficax est communis etiam reprobis ex dictis quæ, præced. & ibi agitur de electione eorum propria, qui salvantur, ergo de efficaci. Hoc idem non obscurè colligitur ex Concil. Trid. sess. 6. cap. 16. ut expendemus infra ar. 8. n. 55.

ARTICULUS QUARTUS.

Eadem sententia etiam rationibus stabilitur.

100 Hoc interest inter nostram, & oppositam sententiam, quòd Adversarij quæ plures nedum negat, de facto dari electionem efficacem ad gloriam ante merita, sed etiam omnino negant possibilitatem talis electionis, atque prædestinationis, quæ idè nedum auctoritatibus, sed etiam demonstrantibus rationibus veritatè oppositè opinionionis asseruere sibi fident; Auctores verò nostre sententiæ, ita dicunt, de facto Deum gratuita

voluntate Angelos, & homines prædestinatæ antè prævisa merita, ut absolute potuerit oppositum eligendi ratione in re, unde an de facto hoc vel illo elegerit modo, cum certo profectè nequeamus, nisi quod nobis in Scriptura revelatū est aut à Sanctis Patribus edocum, idem sententia sententia testimonis potius Sacra Scripturas, & Patrum nititur: quam rationibus; Nihilominus, quia contrarij dixi, modum eligendi ad gloriã à nobis assertum etiam impossibilem arbitrantur, & Deum de facto omnia in mensura, numero, & pondere disposuisse, Scriptura testatur, in hoc articulo rationes etiam nonnullas adducere, opere prærium duxi, quibus nedum nostre opinionis possibilitas ostendatur, sed etiam de facto ex ipsa rerum congruitate Deū ita elegerit ad gloriam rationalem creaturam demonstratur.

101 Prima itaque ratio deducitur ex Patribus altitudinem, & infirmitatem hujus mysterii cum Apostolo exaggerantibus, dicitur de divitiarum, &c. unde Aug. locis omnibus supracitatis c. 9. de præd. Sanct. c. 8. & c. 16. de bono perseverantia, & c. 8. & c. 13. de corp. & gratia tantæ discretiois mysterium suscipere, & admirari nõ desinit, & illius causã omnino se ignorare fateatur; ac data opposita sententia nihil admirationis habet illa discretio, quandoquidem ratio, & causã talis discretiois electorum ad gloriam à reiectis facillè redditur in illa, nimirum prævisio meritorum ex parte illorum, ac demeritorum ex parte istorum; ergo &c. At occurrunt contrarij, potius hoc sequi in nostra sententia, quia nullam profus infirmitatē præsert, quodam pro merito suo beneplacito esse à Deo electos ad vitã æternam, quandoquidem hæc ratio, sic mihi placet, est tam clara, ut inquit quidam ex nostris pro opposita citatus opinione n. 60. nullus bajulus sit tam rudis, qui eam non percipiat, potius ergo in nostra sententia divina judicia sunt manifesta, non occulta, voluntaria, non prudentia; quæ quidem ratio fuit D. Bon. 1. dist. 41. ar. 1. q. 2. in corpore questionis, ubi ait, Respondent quidam, quod ipsa Dei voluntas sibi ipsi est ratio, nec est alia ratio, quare ipsam elegerit, nisi quia placet, & hæc est sufficiens per omnes modum; quia est causã causarum, ratio rationum; & eo ipso, quod placet, idem rectum est propter summam ipsius voluntatis rectitudinem, quæ non tantum est recta, sed etiã regula; sed cavendum est, ne dum voluntatem Dei magnificare volumus, potius voluntati ejus derogemus, si enim non esset alia ratio, quare Deus ipsum elegerit, & illum non, nisi quia placet, certe jam non occulta dicerentur divina judicia, sed manifesta cum quilibet hæc ratione capiat, nec dicerentur mirabilia, sed potius voluntaria; hæc S. Doctor, ex cuius ultimis verbis patet, Scotistam illum D. Bon. sententiam profitemem præfata ratione nõ intellexisse, nõ ait D. Bon. ex hac sententia sequi, quod divina judicia non dicerentur mirabilia, sed potius voluntaria, ille vero refert S. Doctoris rationem pervertens, quod divina judicia essent voluntaria, non prudentia, quod nunquam intulit Seraphicus Doctor, imò totum oppositum dicit in suo discursu, inquit enim quod stante sententia, quod Deus prædestinat ex suo merito beneplacito, eo ipso quod placet, rectum est propter summam ipsius voluntatis rectitudinem, quia nõ tantum est recta, sed etiam regula, quibus verbis fateatur ad hæc in ea sententia judicia divina fore prævidentissima, quia si prudentia est recta ratio, recti agibilibus eam Philosophus describit, planè si divina voluntas est prima regula agibilium ad extrã, ut ait Doctor Seraphicus, Deus agendo voluntatē, & pro merito suæ voluntatis beneplacito, eo ipso prudentissimè operatur, quod obiter dictum sit in gratiam Scotiste illius, doctrinam D. Bon. propter præterea urgent, quod neque in hac sententia infirmitas foret, quare huic velit dare gratiam efficacem, & merito bona usque in finem, non autem illi, ratio enim est, quia unum præordinavit ad vitam æternam, non autem alterum, quandoquidem Deus mediã proportionata adhibere debet fini præordinato. Quare colludunt in hoc mysterio solam infirmitatem esse, quare non det omnibus gratiam æqualem, & cõgruam, idè quod de gratiã prædestinatione Sanctos loqui, non autem gloriam, cum dicitur, electionem nostrã ita esse gratuitam, ut ratio ejus ex parte nostra nulla reddi possit, & sic pariter dicunt, Aug. non loqui de discretione salvandorum à non salvandis, cum inquit, nullam ex parte electi assignari posse rationem talis discretiois, sed solum de discretione justificandorum à non justificandis, nihil aliud velle, quam esse infirmitatem, cuius prædestinet gratiã auxilia congrua, quibus si dentur, prævidet, eos se ad justificationem disposituros, alii non det ea auxilia, quibus si dentur, prævidet, & ipsos ad justificationem perventuros; unde in opposita sententia saltem ex parte electionis ad gratiam salvat mirabilitas, & infirmitas hujus mysterii, ubi in sententia nostra nec salvatur ex parte electionis ad gloriam, nec ad gratiam, constat ex adducta instantia.

102 Poterit nec instantia vim arguendi emollit, nec solutio est ad intentionem Augusti, quamvis enim verū sit, Augustinū, dum istius mysterii altitudinem, & infirmitatem exaggerat, sæpius loqui de electione ad gratiam, ut lib. de spiritu, & littera c.

34. & epist. 109. ad Sixtum, & alibi frequenter tamen illa quoque exaggerat quoad ipsam electionem ad gloriam, & ita præsertim loquitur de præd. Sanct. c. 9. Cur illum gloriam, quam ipsum liberet, infirmitas dicitur, & de bono perseverantia c. 8. Cur in eadem massa me potius, quã illum punire, aut illi, quã me potius liberare, hoc non dico, si quis querat, quare? quia fateor, me non invenire, quod dicit, si quis querat, quare? in hac re, sic iusta est ira ejus, sic magna est misericordia ejus, ita infirmitas illa judicis ejus, sic est lib. de corp. & gratia c. 8. & seq. loquitur de discretione electorū à non electis ad gloriam, nõ autem ad gratiã, nisi consequenter constat ex dictis n. 95. ergo alla solutio non est ad intentionem Augusti. Deinde ostendo hujus mysterii profunditatem, & infirmitatem melius salvari in nostra sententia, quã in opposita, nam hoc mysterium esse omnino infirmitatem, dupliciter intelligi potest, primò sic, quod Dei beneplacitum, quo nos ad gloriã eligit, omnem profus rationem tam ex parte electi, quã ex parte eligentis excludat, & hoc modo falsū est, hoc mysterium esse profus infirmitatem, quia ex parte eligentis Dei assignari potest ratio generalis, nẽpe ostensio suæ bonitatis in via honoris ex Paulo ad Rom. 9. & 2. ad Tim. 2. ac ejus magna misericordia ex Aug. citat. quo senti rectè dixit D. Bon. loc. cit. mysteriū hoc non esse infirmitatem, & hoc ipsum fateatur Scotus 1. d. 41. q. 1. ut in fine; alio modo dicit potest infirmitatem, ut meri Dei beneplacitū solummodo excludat rationem ex parte electi, ac etiam rationem in particulari ex parte eligentis nobis notam, & in hoc sensu hoc mysteriū à Paulo, & Patribus dicitur revera infirmitatem, electionem in meritum Dei beneplacitum omnino referentibus, nam ex parte electi, si cur nulla ratio datur, sic nulla reddi potest electio is ad gloriã; ex parte verò eligentis, licet rationem generalem sciamus, in particulari tamen, sed quoad hunc electum solus ipse, qui eligit, rationem novit, cur illum præcipue eligat, & hoc est, quod ait Scotus 1. d. 41. ar. 1. in oppositum, quod Apostolus in hoc, redarguit præsumptos inquireres illa, quorū non sunt capaces non autem propter inopiam reddenda rationis, saltè in communi, licet in particulari negantur. Hoc stante jam ostendit in opposita sententia profunditatem, & infirmitatem hujus mysterii ad Scripturã, & Patribus assertam non salvari, bene tamen in nostra; etenim illa rationem electionis ad gratiã tantum negat ex parte electi, at quoad electionem ad gloriam, rationem in particulari ex parte ipsius assignat, nimirum in ejus cõ gratiã cooperationem; ergo non est toto, sed ex parte tantum hujus mysterii infirmitatem salvat, nempe quoad electionem ad gratiã, non autem quoad gloriam; in qua præcipue electionem ad gratiã prædestinationis constitit, sicut etiam gloria est ultima, & principalis dignitas, quæ hominis confertur ex vi hujus mysterii; in nostra sententia salvatur infirmitas usque utraque partem, quia nec electionis ad gratiam, nec electionis ad gloriam rationem illã in particulari, neque ex parte electi, ubi nulla est, neque ex parte electi, sed ex parte Dei liberaliter, & misericorditer ad hunc finem eligentis, idè quæ media ad hunc finem accommodata providentis secundum exigentiam suæ sapientie.

103 Secunda ratio, quæ est præcipuum nostræ sententiæ fundamentum, est physica, & est Scoti 1. d. 41. q. 1. potest aliter dici, & D. Thomæ q. 2. a. 4. omnis ordinatè volens prius vult finem, quem intendit, quã media ad illum finem consequendū, conducentiã, sed Deus est ordinatissime volens, ergo in toto prædestinationis processu prius vult finem, quã media ad illum finem; sed finis prædestinationis, id est, ad quem prædestinati ordinantur à Deo est gloria, media autem, quibus illam assequuntur, sunt merita; ergo prius à Deo est volita gloria prædestinationis, quã merita ipsorum, ac consequenter antè prævisionem meritorum, quæ necessario esse debet post voluntatem dandi merita, habuit voluntatem dandi illis gloriam; Major prius syllogismi, nam cætera parent, & ab Adversariis conceduntur, est Actus 7. Met. tex. 22. ubi eam declarat exemplo sanitaris, & portionis, nam medicus v. g. vult Petro finem, scilicet sanitatē, & mediã ad sanitatē ordinatã, ut amari portionem, prius vult illi sanitatem, & postea mediã ad sanitatē ordinatã, ita quod non vult illi sanitatē propter portionem, sed e contra vult illi portionem propter sanitatem, atque adeo in aliquo priori actus voluntatis ordinatè volentis terminatur ad sanitatem, non utinam Petro intentum; in quo non terminatur ad portionem, sed tantum in posteriori signo dependet ab amore sanitaris, ex quo fertur Philosophus, quod quæ sunt posteriora in executione sũt priora in intentione, id est, quod finis, qui in executione est ultimus, sit in intentione primus. Probatur etiam ratione, quia medium, ut medium, non habet aliam rationem boni, nisi utilitatem, scilicet ad finem consequendum, ac proinde non habet rationem appetibilem, nisi in ordine ad id, ad quod est utile, hoc est, ad finem ergo

ergo causa, seu ratio volendi medium est voluntas finis; Tam quia propter unumquodque tale, & illud magis ex p. post. sed media sunt voluta propter finem, ergo tanto magis finis est volutus in ratione causæ respectu volitionis mediourum. Tam quia si media appeterentur, & non ordine ad aliquem finem, tam quia si mediourum voluntas, & electio nedum in ordinata esse; sed etiam irrationabilis, quia agens per talia media propter finem nõ ageret, sed de casu. Et ne aliquis hæc rationem cavilleretur cum Ochã 1. d. 9. 41. qu. un. ubi Scotum reprehendit, quod in ea supponit ordinem prioris, & posterioris inter actus diving providentiæ; ac etiam quod Deus velit aliquid obiectum creatum propter aliud, cum ipse non velit aliquid propter finem creatum, sed omnia velit immediate propter seipsum, recolendum est, quod diximus ad intentionem hujus qu. nu. 54. quod modo ab squilla profus imperfectione possit, ac debet admitti ordo prioris, & posterioris inter decreta divine providentiæ, ut prius attendatur ex parte obiectorum, & quomodo etiam dici possit velle unum propter aliud, ut ly propter dicitur rationem non quidem motivam, & per modum finis primarij, & motivi, sic finem omnia immediate vult propter seipsum, prædicitur in dicitur rationem terminativam actus divini ex parte obiectorum secundariorum, scilicet in actu rei connexorum, ut unum sit propter aliud, & ordinatum ad aliud. Variæ sunt excogitatae solutiones ad hoc argumentum, quæ sequuntur refellende.

104 Primò evadendi modus est illorum, qui majorem negant tanquam universaliter veram, quã negationem approbat Ariana, disp. 34. num. 8. dicens, non semper debere prius amari finem, quã media, cognita enim bonitate finis, & utilitate mediourum ad illum potest voluntas si, velit, eodem actu utrumque amare simul, finem propter se, & mediã propter finem, ac proinde axioma allatum non esse universaliter verum. Hæc tamen evasio statim præcluditur, nam quicquid modo sit, an voluntas creata eodem actu possit amare finem & mediã, implicat sane inter se concessio, quod utrumque eodem actu amet, & simul, quantum est ex parte actus, quod amet utrumque simul similitate se tenente ex parte obiectorum; nam si semel conceditur, quod unum ametur propter aliud, ordo ille causalitatis, quem inter se servant objecta illa in ordine intentionis, necessario postulat, ut ille idem actus prius terminari intelligatur ad id, quod propter se amatur, & deinceps ad id, quod amatur propter aliud, hoc enim negato statim sequitur oppositum antecedens, quod licet unum non amatur propter aliud, sed utrumque immediate amabitur nullo inter se servato causalitatis ordine, Ocham quoque loccit. negat, illum majorem esse universaliter verum, quia non semper aliquis vult prius finem, quã mediã, quod est ad finem illum, & hoc est, quando finis iste non datur, nisi propter aliquid præcedens, quod est ad finem, & sic est in proposito, quod beatitudo non datur alicui, nisi propter merita, & idè opus non est. Deum prius velle finem, qui est beatitudo istius, quã velit illud, quod est ad finem, quod solutio utitur etiam Poncius in ista citatōnis n. 10. Sed hoc etiam patet urget, nam aliud est conferre, aliud est ordinare, rei enim, quod aliquid prius fit in intentione, & posterioris in executione, potest ergo Deus rationatè creaturam prius ordinare ad gloriam, ita quod in aliquo priori habeat tantum actum circa illã, & postea circa merita ad illam consequendam, & ad hæc determinare non actu eam conferre homini in ratione præmissi, nisi actu habeat merita. Deinde addit Ocham, majorem esse veram, quando quis intendit finem sibi consequendum, non verò quando intendit finem alteri consequendum, & ita est in proposito, quia Deus in serie prædestinationis non vult gloriam sibi, ut finem, sed prædestinat, idè opus nõ est, ut intentio, aut volitio ipsius sit prior volitãte efficaci mediourum, quã solutioem libentissimè arripuit Vasq. disp. 39. c. 13. Verum hoc rejicitur ex probatione illius majoris, quæ procedit de fine alteri volito, nam medicus vult sanitatem non sibi, sed agroti, ut finem, & portionem, ut medium ad illi finem ordinatum, id est, prius intendit sanitatem agroti, & ex hæc intentione vult ei portionem; ergo vera est illa major, tam de fine sibi volito, quã alteri, & rationes adductæ in illius majoris probationem eodem modo probant de utroque fine.

105 At nituntur Vasq. & alii hæc solutionem exemplis stabilire, & priò quidem Regis præmium victori proponens, ille enim non potest statuerè dare alicui præmium, nisi prius videret ejus pugnam, & victoriam, alioquin præmium non esset præmium, sed donum omnino gratuitum. Deus autem decrevit dare gloriam, ut præmium legitime certantibus, & ut mercedem, & coronam iustitiae, ergo non potest velle dare gloriam, ut sic, nisi prius prævidet labores, & merita. Deinde exemplo Patris desiderans filium evadere doctum, & ex hoc desiderio tribuet illi omnia media necessaria, qui habet quidem voluntatē efficacem mediourum, si quidem illa tribuit, nõ habet voluntatē efficacem finis, sed solum simplex desiderium, eo quod talis

finis ejus potestati nõ subest. Ratio verò discriminis est (inquit Vasquez) quia finis, qui alteri proponitur consequendus, non tam est finis proponens, quã alterius, & proponens potest alterum relinquere in sua libertate; & proponens sufficit, si ex voluntate simplici circa finem alterius tribuat alteri media, quæ novit effectū habituræ ergo potest Deus, si velit, dare alicui mediã congrua in vitam æternam, ex voluntate simplici circa gloriam, quæ proponitur, ut finis hominis ab illo consequendus. Hæc tamen, & similia exèpla non destruant, sed potius struunt veritatem universalem illius majoris, quod intendens finem sive à se ipso, sive ab alio consequendum semper vult mediã dependentem à voluntate finis saltem simplici, & inefficaci, ut Vasq. ipse concedit; an autem efficacem mediourum electio possit à voluntate inefficaci finis proficisci, nec nead hunc primū respondendi modum non spectat, sed ad alium modo refellendum; nam etiam si totum hoc concederetur, quod scilicet efficacem volitio mediourum à voluntate inefficaci finis oriri possit, nõ ob id major illa suam universalem veritatem amittit, quod ordinatè volens prius vult finem, deinde mediã ad finem, sed semper verum manet, volitionem finis volitionem mediourum antevertere, sive illa volitio finis sit efficacem, sive inefficacem; ostendit tamen, postea electionem mediourum intentioni finis proportionari debere, adeo quod si mediourum electio sit efficacem, talis quoque debeat esse intentio finis. Quantum autem ad exemplum Vasq. de Patre filii profectum desiderante inefficaciter, & ex tali desiderio conferente media efficaciter ad talem finem, nec à suis, nec à nostris censetur idoneum; Hæc namque, sicut fuis dist. 3. n. 90. ait, Patrem in eo casu nec finis, nec mediourum voluntatem efficacem habere, nam ingenium, & diligentia, quo omnino requiruntur, ut quis evadat doctus, non dantur à parente illi juveni, quid ergo mirum, si patens non intendat efficaciter finem, dum nec dat mediã sufficientia ad illum. S. m. h. autem ex nostris nu. 563. contendit in eo casu voluntatem Patris non solum esse efficacem respectu mediourum, ut vult Vasq. sed etiam respectu finis, quia si in potestate Patris esset infallibiliter inclinare voluntatem filii ad cooperandum in mediã, Patre subministratis, & ponere omnia alia ad consequendum finem illum necessaria, id omnino faceret, & finis adeptio de facto sequeretur; ex eo autem, quod Pater id non possit, non sequitur, ipsum non efficaciter intendere illam finem, alias nequẽ medicus unquam dici posset intendere efficaciter sanitatem agroti, eo quod immediate non habet in sua potestate actionem omnium causarum, quæ ad sanitatem agroti concurrere debent; sed solum in se, Patrem non esse ita adequatam causam finis illius, ut ad eam efficiendum concurrat physicè immediate, vel e usuram omnium, finem illum physicè immediate efficiendum applicatio sit in Patris potestate.

106 Sed quicquid sit de hoc exemplo nõ est ad rem, nam si per voluntatem efficacem mediourum intelligi illam, ex vi cuius eliguntur à proponente finem media efficacia pro ejus consecutione, id est, cum eo infallibilem connexionem habentia, qualia media dantur à Deo prædestinatis, sic falsum est, Patrem in prædicto casu habere voluntatem efficacem mediourum, ut filius doctus evadat, quia talia media nec præstat, nec prestare potest, si verò per voluntatem efficacem mediourum ea intelligatur, ex vi cuius re ipsa adhibentur mediã pro consecutione finis, sed solum sufficientia, ita concedi potest Patrem habere efficacem voluntatem mediourum respectu profectus filii, sed talia non sunt media, quæ Deus præstat prædestinatis, sed majoris, sic patet si per voluntatem efficacem finis intelligatur serium, & adens desiderium, quod quis habet respectu alicujus finis, quantum est ex parte sui, ita concedi potest, Patrem habere voluntatē efficacem profectus filii, & medicus sanitatis agroti, si verò per efficacem voluntatem finis intelligatur, ea quæ finis consecutio infallibilem habet connexionem, ita nec Pater habet voluntatem efficacem profectus filii, nec medicus sanitatis agroti; Itaque in eo casu dici potest habere efficacem voluntatem mediourum, quæ à se pendet, unde convincitur etiam habere antecedenter efficacem voluntatem profectus filii, propterea talis finis per talia media comparari potest, & prout à talibus mediis dependet; Quod si postea dare absolute omnia media, quibus profectus filius infallibiliter fiet doctus, nõ potest intelligi cognoscere, & velle dare media illa, nisi ex præfixente amore efficaci profectus filii; Quare cum in proposito de Deo prædestinato omnia media, quibus infallibiliter salvabitur, & omnium mediourum ad illum finem obtinendæ efficacem applicatio fit in Dei potestate absque ulla lectionis libertatis nostre, cor enim hominis in manu Dei est, & quocumque voluerit, scilicet illud, pro ver. ar. hinc deducitur, Deū efficaciter intendere talem finem prædestinationis propositum, & ex tali intentione efficacem procedere ad electionem mediourum efficacium. Ex quo etiam patet, rationem discriminis à Vasquez assignatam in proposito de Deo esse nullam, nam quod inter homines, quando unus vult finem ab alio consequendum, interdum non prius velit efficaciter finem, quã mediã

media, quibus ille consequens est, id est, quia cum unus homo supra voluntatem alterius perfectum dominium non habeat, nec media, quibus efficaciter, & infallibiliter eum movere possit, non potest efficaciter intendere id, quod ab alio est efficiendum; Deus autem perfectum dominium supra humanam voluntatem, & media potest habere efficacia ad eam infallibiliter descendam, quocumque voluerit etiam sine lesione libertatis, & id est efficaciter intendere potest sine ab homine consequendo; unde præfatis ex præfatis potentia Dei coactatur deo, posse efficaciter tantum intendere id, quod a se faciendum, non quod a creatura; non minus, imò majus habeat dominium Deus supra creaturam, quam ipsa supra seipsam habeat, etiam absquillo sue libertatis detrimento, ut enim ait Aug. de correptione & gratia c. 14. *Magis habet in potestate sua voluntas hominum, quam ipsi suas, non minus ergo prætendit, vel præintendere potest finem libertate humana consequendum, quam ipsemet homo absque illius præjudicio, ut fuisse ostendit Averſa q. 22. sect. 8.*

107 Hinc etiam constat, aliud exemplum Regis non quadrare, licet enim possit præmium proponere victori, non tamen ei submittit media efficacia, quibus infallibiliter præmiū obtineat, & id est efficaciter voluntatem dandi præmiū habere nequit ante prævisam victoriam, verum si fingamus, Regem illum talia habere arma, quibus armatum novit, infallibiliter victoriam esse consequitur, impossibile est, quod talia arma velit huic vate, g. Petro, & ad hoc non movetur ex efficaci intentione dandi præmiū Petro; ergo major illa, ordinatè volens prius vult finem &c. non solum valet de volitione inefficaci finis, sed etiam de efficaci, etiam respectu alterius, cui intenditur finis, quocumque finem intendens ab alio consequendum, possit illi dare omnia media efficacia, & cum sine infallibilis connexionem habentia, & ipse hoc certò præfati, ut est in proposito de Deo respectu prædestinatorum; nam in eo casu implicat proponentem finem alteri, eique præstantem media efficacia, & ut talia cognita, pro ejus consecutione, ad hoc non moveri ex efficaci intentione, ut ille finem infallibiliter consequatur, quandoquidem tunc non sit alia ratio volendi efficaciter medium, nisi voluntas efficax finis. At instat rursus Beccanus objectione 12. Rex militibus præmiū proponens potest uni magis desiderare illud, quam alteri, ac proinde potest uni dare arma aptiora, quam alteri, & hinc tamen non sequitur, quod efficaciter velit illi dare præmiū ante prævisam meritum; ergo patet licet Deus majora daret auxilia prædestinatis, quam reprobis, id est faceret ex majori desiderio dandi illis gloriam, inde tamen non sequitur, voluisse ab æterno dare illis gloriam efficaciter ante prævisam meritum. Negatur paritas ob rationem allatam, quia Deus non solum dat aptiora media prædestinatis, quam reprobis ad consequendum gloriam, sed aptissima, & que prænotificat infallibilem habituram connexionem cum gloria, & ut formaliter, talia cognita, & electa, reprobis aliis inefficacibus, & non habere precedentem voluntatem, & intentionem efficacem finis; quod idem etiam dicendum esset de Rege supposito casu, quod daret arma militi non solum aptiora, sed aptissima, & infallibiliter victoriam paritura, & ut talia ab ipso præcognita, tunc enim impossibile foret, quod talia arma daret illi militi, & quod non movetur ad hoc ex voluntate præcedenti efficaci dandi præmiū, ut hic notat Suarez Falso. & Averſa qu. 22. sect. 10. sed de hoc rursus paulo infra scribit sermo.

108 Vasquez dicit, 89. nu. 79. ad huc ex alio capite ostendit, majorem illam secundæ rationis ordinatè volens, &c. non esse universalem veram, solum enim vera est de mediis physicis, non autem de mediis moralibus ad aliquem finem, qualia in proposito sunt merita respectu vite æternæ; rationem discriminis assignat, quia medium morale, quod est meritum, non esse medium physicum, quod actione sua reali efficiat, & consequatur finem, sicut medicina sanantem, sed est medium per modum imperationis relatum ad voluntatem ejus, qui confert sine intuitu illius, quod sit, ut prius ea videat, quam debeat dare finem, quem proposuit, cum imperatorie concurrere non sit aliud, quam objective movere voluntatem alterius ad dandum id, quod imperaturus, & non possit voluntatem movere, nisi scitum sit, quia nihil volitum, quin præcognitum. Verum si res attentè consideratur, eadem est ratio de medio morali, & physico quantum ad præsens spectat, ut Suarez ostendit lib. 3. de auxiliis c. 19. n. 15. & Averſa q. 22. sect. 10. cit. quod scilicet loquendo de ordine intentionis electio mediis moralis ita est posterior intentione, & voluntate efficaci finis, sicut electio mediis physicis, cum hæc voluntas sit causa illius in tali ordine, quod etiam Vasquez asserere tenetur de inefficaci, & conditionata glorie voluntate, quia ipse fatetur esse antecedentem ad meritorum prævisionem, etiam ipse respectu finis per illam voluntatem intenti finem media moralia, & non physica, quare & ipse quoque argumenti solutionem tenetur, quod planè parum urget, quia talis imperatoria causalitas ex parte me-

dii moralis erga finem propositum exercetur solum in ordine executionis, & in tali ordine supponit utique objectivam existentiam talis mediis in scientia ejus, à quo finis est impetrandus; & in ordine intentionis medium etiam morale nullam habet causalitatem, sed solum habet rationem effectus finis, unde ad intendendum, efficaciter finem minime requiritur, quod præfixit in præfati intentionis inefficaci, quam tamen omnino præcedere deo, electionem, etiam Vasquez concedit, cum autem dico, medium quoque morale in hoc ordine intentionis esse posterius in præfati finem intendendis, loquor de præfati intuitiva, que ad medium, ut actu futurum terminetur, quandoquidem ad volendum efficaciter finem requiritur saltem præcognitio mediis possibilium, ut talis voluntas sit prudens.

109 Alii dicere, propositionem illam non esse universalem veram, quia verificatur tantum de volitione finis, ex quo sumitur intrinseca perfectio volitionis, non autem si finis ita sit extrinsece volenti, ut nulla ex illo sine perfectio sumatur volitionis, ratio est (inquunt) quia voluntas finis videt solum debet precedere actu, aut virtute, ut sit actualis, vel virtuale principium electionis mediis, quæ principiandi ratio in competeret non potest sine extrinseco, sed tantum intrinseco. Cum igitur in voluntate, quæ Deus vult media efficacia gratiæ ad gloriam, gloria sit finis creatus Deo extrinsece, unde voluntas divina perfectionem nullam deservire potest, opus non esset concipiatur in divina voluntate efficax intentio glorie præcedere electionem efficaciam mediis gratiæ, sed satis esset, ut præintelligatur perfectus, atque efficax amor sue divine bonitatis, quæ tanquam ex fine intrinseco movetur divina voluntas ad electionem quorumque mediis, sive efficaciam, sive tantum sufficientiam. Hæc etiam evasio frivola est, quandoquidem contra est dictis n. 54. quamvis Deus omnes velit creaturas propter bonitatem suam, tanquam ratione motiva per modum finis primarii, hoc tamen non obstat, quia etiam unum creaturam velit propter aliam, tanquam per rationem terminativam per modum objecti secundarii; ita ratio propter quam terminatur ad unum objectum secundarium sit quæ terminatur ad aliud, quam doctrinam ipsi quoque Adversarii concedunt, & respiciunt adhibent, dum ajunt in divina voluntate præcedere affectum simplicem, & conditionatum, quo intendit gloriam dare omnibus, & virtute illius præstare omnibus sufficientiam media ad salutem, & quibusdam etiam efficaciam; quare sicut huic intentioni & volitioni unius objecti creati propter aliud non obstat, quod gloria sit finis creatus, & extrinsece, & bonitas divine incretus, & intrinsece, ita nec patitur obstat, quin ad electionem mediis efficaciæ pro consecutione glorie præintelligatur efficax, & absolutus glorie affectus, atque inde illa propositio major veritatem habebit in utroque, sive intrinseco, sive extrinseco volenti, ac intendenti finem, sive efficaciter, sive inefficaciter, adeo ut semper sit verum dicere, quod ordinatè volens prius vult finem, deinde media ad finem, servata semper proportione intentionis efficaciæ, vel inefficaciæ ad electionem conformilem; unde etiam falsum est, quod finis intentio semper precedere debeat meritorum electionem, ut sit verum principium, seu causa ad actualiter aut virtualiter influens in electionem mediis, nam ad talem ordinem salvandum sufficit, ut saltem sit vera, ac realis ratio simpliciter terminativa propter quam respectu electionis mediis ita est in proposito, quod si intentio non terminaretur efficaciter ad gloriam, tanquam ad rationem simpliciter, & extrinsecè terminativam, non terminaretur ad electionem gratiæ efficaciæ; alioquin si præcisè spectetur ordo ad divinum bonitatem, propter quam omnia vult, cum illa communiter, ac indifferenter se habeat ad omnia, non esset major ratio, cur respectu prædestinatorum eligeret media gratiæ efficaciæ, non autem respectu reprobatorum, sed sufficientiam tantum.

110 Poncius tandem disp. 7. cit. n. 18. ait, propositionem illam ordinatè volens, &c. esse veram, quando non est alia ratio, que movet ad volitionem mediis, quam finis amatus, tamen, quando est aliqua ratio, que movet ad volendum media præter finem amatum, tunc non est necesse, ut amor finis præsupponatur volitioni mediis, unde quando medium applicat media efficacia ad sanandum inimicum, cujus mortem desiderat, ne interficiatur ipsum, ut perdat suam reputationem, non prius intendit sanare, quæ applicat media, quia est alia ratio, que movet postea ad ea applicanda, nempe conservatio vite propriæ, aut honoris; & qui dat ex liberalitate, aut charitate pecunias alii, ut lucretur aliquid ex eis, non intendit prius absolute illi lucrum, quam rem pecunias; Sed Deus habet alia motiva, ob quæ possit dare gratiam præter amorem glorie, ad cuius consecutionem dat gratiam, nempe motiva liberalitatis, & bonitatis sue, ac etiam honoris, nam bonum liberale, & honorificum est dare gratiam, quæ mediante quæ assumi possit gloriam, & id est non prius debuit velle dare gloriam, quam voluerit dare gratiam. Respondet secundo, quod quisvis volitio finis debet præsupponi

poni ad volitionem mediis, quando ipsamet media prævisam non sunt ratio, ut quis velit finem potest, aut dare; tamen quædamsit talis ratio, non debet præsupponi volitionem finis, sed potius debet præsupponi, volitio mediis, sed in proposito media prævisam sit ratio, ob quam Deus velit dare gloriam; ergo non debet, prius velle dari gloriam, quam velit dare gratiam necessariam ad meritum, quare major illa veritate habet, quando ipsamet media prævisam non sunt ratio motiva ad volitionem finis: Quod si dicas media, ut sic, amari non posse, nisi propter finem, vel alio, vel eodem actu, quia vel media nullam bonitatem habent, nisi bonitatem finis, vel certe non nisi relativam in ordine ad acquisitionem finis; atque id est Deum prius velle gloriam, quam gratiam, quæ est medium ad illam. Respondet distinguendo ultimum consequens, volitione absolute, & inefficaci, de qua est controversia, negat volitione alia non tali, sed simpliciter complacentiæ, aut etiam efficaciæ supposita tamen conditione concedit.

111 Hæc evasio planè mihi ridicula videtur, quia Philosophi hæcenus non agnoverit aliam rationem, que movet ad volitionem mediis, quam ipsum finem amatum, unde in illo ipso exemplo medici applicati media efficacia ad sanandum inimicum ob conservationem propriæ vite, vel honoris, ipsa confert, vatio vite propriæ, vel honoris est finis proximus, & principalis respectu sui, ob quem movetur ad applicanda media efficacia ad sanandum inimicum, quod sufficit ad veritatem propositionis assumptæ, hæc etiam in eodem exemplo sistendo dici debet etiam sanatis inimici finis remotus, & minus principalis, ob quem movetur medicus ad applicanda efficacia remedia, quamvis enim ejus mortem desideret, tamen desiderat illi esse efficacem, si enim efficax esset, non applicaret efficaciam media pro sanitate acquirenda, & sic etiam de alio exemplo, philosophandum est; Et sic quoque in proposito dicendum, quod si Deus habet alia motiva, ob quæ possit dare gratiam, præter amorem glorie, ut motiva liberalitatis, bonitatis sue, & honoris, hoc ipsum motivum erit finis proximus, & principalis respectu Dei, ob quem movetur ad dandam gratiam, & volitionem meritorum, quod sufficit ea propositio sit vera, & pariter dici potest, amorem glorie esse finem remotum, & minus principalem, ob quem movetur ad illam, sanandam, ut medium pro gloria consequenda, atque id est adhuc prius debuisse velle dare gloriam, quam gratiam, Secunda vero solutio totam Philosophiam evadit, nemo enim hæcenus dixit, medium esse posse rationem volendi finem, nam in tali casu illud non habebit rationem mediis, finis, neque hoc habebit rationem finis, sed mediis, quod satis constat, ex probatione illius majoris nu. 103. & ex ipsa ab ipso replicata ab ipso Poncio aliam, cujus solutionem jam præcludimus nu. seq. dum demonstrabimus electionem mediis proportionari debere intentioni finis, atque id est non posse quempiam medium efficax efficaciter, & absolute velle, quæ tale, quin prius velit efficaciter, & absolute finem, ex quo sequitur, Deum prius velle efficaciter, & absolute gloriam dare illi, quibus vult dare gratiam cum finali perseverantia, cum vero sæpius ibi reperit, merita prævisam esse rationem, ob quam Deus velit dare gloriam, hoc verificatur tantum de voluntate per modum executionis, que propriè dicitur voluntas remunerationis, non de voluntate per modum intentionis, que est liberalis, & gratia præfati ex parte actus, ut latius explicabitur infra artic. 6. in solutione secundi argumenti à nu. 152. Et nota, hæc Poncii solutionem esse ipsissimam Ocham supra relatum nu. 104. negantis illam majorem esse universalem veram, quia non semper aliquid vult prius finem, quam illud, quod est ad finem, & hoc est, quando finis ille non datur, nisi propter aliquod præcedens, quod est ad finem, & sic est in proposito (dicebat Ocham) quod beatitudo non datur alicui, nisi propter merita, & id est opus non est, Deum prius velle gloriam, quam illud, quod est ad gloriam. Et sicut ibi ad hanc instantiam diximus cum Licheto, parum urgere, quia aliud est confert gratiam Petro, & aliud ordinare Petrum ad gloriam; hoc enim spectat ad ordinem intentionis præcisè, illud vero ad ordinem executionis, ac temporalem retributionem, unde bene stat, quod si aliquid sit prius in intentione, & posterius in executione, sic patet est in proposito dicendum.

saltem ad tempus pie vivunt, & tamen certum est, illa efficacia media non causari ex efficaci, sed ex simpliciter tantum affectu glorie erga illos, concedunt ergo, media eligi non posse, nisi ex aliqua precedenti finis intentione, eo quia media dicunt essentialiter respectum ad finem, tanquam ad causam, propter quam eliguntur; negant tamen, semper necessarium esse electionem intentionem finis ad efficacem electionem mediis, ut patet in reprobis; & sic in proposito dicunt, ex vi argumenti probati tantum, respectu prædestinatorum in divina voluntate præcedere ad electionem meritorum, eorumque prævisionem voluntatem dandi gloriam; non quidem efficacem, & absolutam, qualem nos contendimus, sed inefficacem illam, & conditionatam, quam diximus quæ præcedit in Deo reperiri respectu omnium, sive prædestinatorum, sive reprobatorum, ita Vasquez, Arriaga, Amicus, Turriano, Beccanus, Pennottus, Faber, & alii passim.

Cæterum illa maxima, nedum ita accipienda est, ut electio mediis semper causetur ex intentione finis, sed etiam ita, quod electio mediis sit semper proportionata intentioni finis, adeo quod electio efficaciæ mediis non nisi ex intentione efficaciæ finis prodire possit, quod licet aliquoties ostensum sit nu. 106. & 107. in refutatione illorum exemplorum, quibus oppositum suaderi videbatur, nunc latius probandum est, tam à priori, quam à posteriori; à priori quidem, quia voluntas finis, ut omnes fatentur, est causa electionis mediis, ergo qualis fuerit voluntas finis, talis erit voluntas mediis, & si diversa electio mediis, aut electionem inter se diversorum, in ratione mediis diversam intentionem finis præsupponere debet, probatur consequentia, nam sicut se habet electio simpliciter ad intentionem simpliciter, ita electio diversæ rationis ad intentionem diversæ rationis habere se debet, alioquin patet negari posse, quod electio simpliciter, & ut sic, præsupponere simpliciter debet intentionem finis, ergo Deus diversè præbet mediis; seu diversæ rationis prædestinatis, & reprobis ad consequendam gloriam, nimirum illis efficaciam, istis vero sufficientiam tantum, implicat, diversas has electiones, & diversorum tantum ex eadem finis intentione, & omnino equali prodire, sed reddi illos effectus, & circa istos inefficax, alioquin ratio reddi non possit, cur in virtute ejusdem, & æqualis voluntatis ad gloriam, illis præstare auxilia efficaciæ, illis vero sufficientiam tantum. Tum quia si semel concedatur electionem mediis efficaciam ab inefficaci finis intentione prodire, tunc sequitur, electionem mediis fortiori esse intentionem finis, atque ita effectus in perfectione suam causam excederet, & quæ ratione negatur, electionem quoad hæc mediis efficaciam tendere pedere ab inefficacitate intentionis finis, eadem ratione negabitur, electionem simpliciter, & ut sic, pendere ab intentione finis, ut sic. Tum à pari, sicut cognitio conclusionis, quia pendet ex cognitione principii, non potest conclusio necessaria pendere à principio duntaxat probabili, ita quia electio pendet ab intentione, nequit electio mediis, efficaciam ab inefficaci finis intentione pendere. Tum quia ita usus mediis est causa consecutionis finis, sicut intentio finis est causa electionis mediis, at qui vult uti hoc medio efficaci, cognito ut efficaci, hoc est, ut habente infallibilem connexionem cum effectu, non potest non velle efficaciter hunc effectum; est enim illud impossibile cognoscere, hoc esse infallibilem causam illius effectus, & velle efficaciter hoc ut infallibilem causam illius, & tamen nolle efficaciter hunc effectum; ergo pariter eligens medium efficax pro consecutione infallibilis finis, non potest hoc eligere, nisi ex intentione efficaci talis finis, alioquin reddi non potest ratio, cur inefficacibus, vel sufficientibus tantum mediis non fuerit contentus, imò ex industria his rejectis efficacia selegerit. Tum quia si duobus agrotis, æque infirmis medicus tribueret uni medicum, autam inefficacem, vel sufficientiam tantum ad sanitatem, alteri vero efficaciam, evidens esset, istum voluisse efficaciter sanitatem, non autem illi; ergo ita pariter in proposito dicendum de prædestinatis, & reprobis. Neque instantia de reprobis urget, quia licet ex vi simplicis complacentiæ, quam habet circa eorum salutem, efficaciter velit media, & te ipsa illa exhibeat, hæc tamen non sunt efficacia, sed sufficientia tantum, atque id est absolute loquendo talium mediis electio, est ad executionem mandatur, dici debet inefficax, cum non sit mediis efficaciam, id est, cum infallibilem consecutionem habentium, prædestinatis vero non tantum efficaciter vult media, sed etiam media efficacia, atque id est ad electionem intentionem finis efficaciam supponere debet. Ac etiam præstatur, ratione quorum ad tempus pie vivunt, hæc enim sicut non dicunt ut efficaciam in ordine ad gratiam finalem, & gloriam, quia cum his infallibilem non habent connexionem, sed tantum in ordine ad primam gratiam sufficientiam, ita quoque ex intentione solum efficaci finis justificationis ortum ducunt, tanquam finis efficaciter intenti, non autem ex efficaci intentione glorie.